



**Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
w Białymstoku**

**OCENA ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ
W WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM
W 2020 ROKU**

**monitoring realizacji
*Strategii Polityki Społecznej Województwa Podlaskiego
do roku 2020 za rok 2020***

Białystok 2021

SPIS TREŚCI

| | |
|---|----|
| WSTĘP..... | 3 |
| 1. Dane o sytuacji demograficznej i społecznej | 5 |
| Mieszkańcy województwa podlaskiego..... | 5 |
| Rynek pracy..... | 7 |
| Infrastruktura społeczna | 8 |
| 2. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia | 10 |
| Osoby i rodziny, którym udzielono pomocy i wsparcia | 10 |
| Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie | 11 |
| Powody udzielenia pomocy i wsparcia | 13 |
| Usługi pomocy społecznej | 15 |
| Świadczenia pieniężne z pomocy społecznej - zadania ops, mops i mopr..... | 16 |
| Świadczenia niepieniężne z pomocy społecznej - zadania ops oraz mops, mopr .. | 17 |
| Powiat – zadania pcpr oraz mopr | 20 |
| Indywidualne programy pomocy | 20 |
| Wspieranie rodziny i piecza zastępcza..... | 20 |
| Usamodzielnienie | 22 |
| Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób z niepełnosprawnością | 23 |
| 3. Inne rodzaje pomocy i świadczeń | 25 |
| 4. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia | 26 |
| 5. Kadra jednostek organizacyjnych pomocy społecznej..... | 27 |
| 6. Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego | 29 |
| 7. Aktywność projektowo – konkursowa jednostek organizacyjnych pomocy społecznej | 31 |
| 8. Współpraca z organizacjami pozarządowymi – zadania zleczone w obszarze pomocy i wsparcia..... | 32 |
| 9. Wnioski dotyczące oceny zasobów pomocy społecznej i monitoringu strategii polityki społecznej województwa podlaskiego do roku 2020 – za rok 2020 | 34 |
| 10. Rekomendacje dotyczące oceny zasobów pomocy społecznej i monitoringu strategii polityki społecznej województwa podlaskiego do roku 2020 – za rok 2020..... | 38 |
| ZAKOŃCZENIE | 42 |
| Spis tabel..... | 43 |
| Spis wykresów | 43 |
| Załącznik nr 1- ocena zasobów pomocy społecznej za 2020 r.-województwo podlaskie | 44 |
| Załącznik Nr 2- Monitoring Strategii Polityki Społecznej Województwa Podlaskiego do roku 2020 za 2020 rok..... | 45 |

WSTĘP

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Białymstoku, zgodnie z zapisem ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.) od 2012 roku sporządza Ocenę Zasobów Pomocy Społecznej w województwie podlaskim. Obowiązek ten wynika z nowelizacji w 2011 roku ustawy, której zapis brzmi następująco:

„Art. 16a.

- 1. Gmina, powiat i samorząd województwa przygotowują ocenę zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej.*
- 2. Zasoby, o których mowa w ust. 1, obejmują w szczególności infrastrukturę, kadre, organizacje pozarządowe i nakłady finansowe na zadania pomocy społecznej bez względu na podmiot je finansujący i realizujący.*
- 3. Ocena, o której mowa w ust. 1, obejmuje osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej, rodzaje ich problemów oraz ich rozkład ilościowy.*
- 4. Organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego przedstawia, co roku do dnia 30 kwietnia odpowiednio radzie gminy, radzie powiatu, a do dnia 30 czerwca sejmikowi województwa właściwej jednostki samorządu terytorialnego ocenę, o której mowa w ust. 1. Ocena wraz z rekomendacjami jest podstawą do planowania budżetu na rok następny.”*

Formularz Oceny Zasobów Pomocy Społecznej (OZPS) został stworzony w 2011 roku przez Instytut Rozwoju Służb Społecznych w Centralnej Aplikacji Statystycznej (CAS), należącej do systemów informatycznych Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Z roku na rok narzędzie poddawano modyfikacjom, co miało na celu ułatwienie procesu jego wypełniania. W 2018 roku Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wraz z Instytutem Pracy i Spraw Socjalnych rozpoczęli realizację projektu ”Narzędzia agregowania i monitorowania danych w obszarze włączenia społecznego” realizowanego w ramach Działania 2.5 Skuteczna Pomoc Społeczna Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, w ramach którego powstała nowa wersja formularza Oceny Zasobów Pomocy Społecznej.

Odpowiedzialność za wypełnianie internetowego kwestionariusza ponoszą ośrodki pomocy społecznej (OPS) oraz powiatowe centra pomocy rodzinie (PCPR). Jednostki te zobowiązane są w terminie do dnia 30 kwietnia każdego roku, do przekazania uzupełnionego formularza Regionalnemu Ośrodkowi Polityki Społecznej w Białymstoku celem weryfikacji zgodności danych oraz opracowania na podstawie zebranych informacji raportu na temat stanu oraz potrzeb w zakresie pomocy społecznej w województwie podlaskim. Informacje

na temat zasobów społeczności lokalnych ułatwiają planowanie rozwoju usług społecznych oraz stanowią podstawę do planowania budżetu na kolejny rok.

Niniejszy raport zawiera informację zbiorczą na temat sytuacji demograficznej i społecznej oraz o systemie wsparcia osób zagrożonych i wykluczonych społecznie w gminach i powiatach województwa podlaskiego. Przedstawiony materiał zawiera analizę zasobów instytucjonalnych oraz kadrowych. W Ocenie przedstawiono również dane na temat środków finansowych przeznaczanych na wydatki w pomocy społecznej z budżetu jednostek samorządu terytorialnego, informacje o aktywności projektowo – konkursowej powiatów i gmin oraz współpracy jednostek samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej jest dokumentem komplementarnym wobec *Strategii Polityki Społecznej Województwa Podlaskiego do roku 2020*, która obejmuje następujące obszary strategiczne:

- 1) *Zaspokajanie potrzeb rodzin podlaskich,*
- 2) *Wypełnianie funkcji rodzin (rodziny z osobami zależnymi, bezpieczeństwo),*
- 3) *Profilaktyka oraz oferta leczenia w systemie ochrony zdrowia,*
- 4) *Wzrost zatrudnienia i mobilności zawodowej,*
- 5) *Efektywna pomoc społeczna,*
- 6) *Kapitał społeczny.*

Przedmiotowy materiał stanowi monitoring realizacji *Strategii Polityki Społecznej Województwa Podlaskiego do roku 2020*. Dane zebrane ze sprawozdań gminnych i powiatowych przedstawiają stopień realizacji poszczególnych celów i kierunków działań oraz dynamikę realizacji założonych wskaźników zapisanych w Strategii. Wartości wskaźników osiągnięte w 2020 roku w zestawieniu z rokiem poprzednim prezentuje Załącznik nr 2 do raportu.

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Białymstoku dziękuje wszystkim jednostkom gminnym i powiatowym za zaangażowanie oraz trud włożony w pracę nad wypełnieniem formularza Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2020. Jednocześnie wyrażamy przekonanie, iż opracowany materiał dostarczy Państwu wielu cennych informacji jak również przyczyni się do planowania efektywnego wykorzystywania potencjału instytucjonalnego w zakresie wsparcia mieszkańców naszego województwa.

MIESZKAŃCY WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO



Województwo podlaskie podzielone jest administracyjnie na 14 powiatów oraz 118 gmin (w tym 3 miasta na prawach powiatu: (Białystok, Łomża, Suwałki).

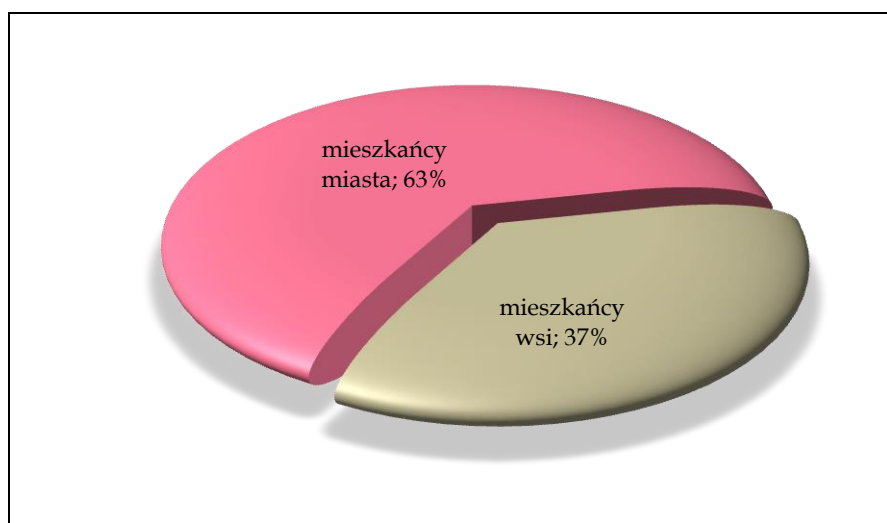
W województwie wydzielone są powiaty z następującą liczbą gmin:

- Augustowski (7 gmin)
- Białostocki (16 gmin)
- Bielski (8 gmin)
- Grajewski (6 gmin)
- Hajnowski (9 gmin)
- Kolneński (6 gmin)
- Łomżyński (10 gmin)

- Moniecki (7 gmin)
- Sejneński (5 gmin)
- Siemiatycki (9 gmin)
- Sokólski (10 gmin)
- Suwalski (10 gmin)
- Wysokomazowiecki (10 gmin)
- Zambrowski (5 gmin)

W skład województwa podlaskiego wchodzi 78 gmin wiejskich, 27 gmin wiejsko – miejskich oraz 13 gmin miejskich. Z analizy danych wynika, iż w 2020 r. województwo podlaskie zamieszkiwało **1.173.286 osób**. Poniższy wykres przedstawia wielkości procentowe mieszkańców województwa według miejsca zamieszkania.

WYKRES 1. Struktura mieszkańców województwa podlaskiego w 2020 r. według miejsca zamieszkania

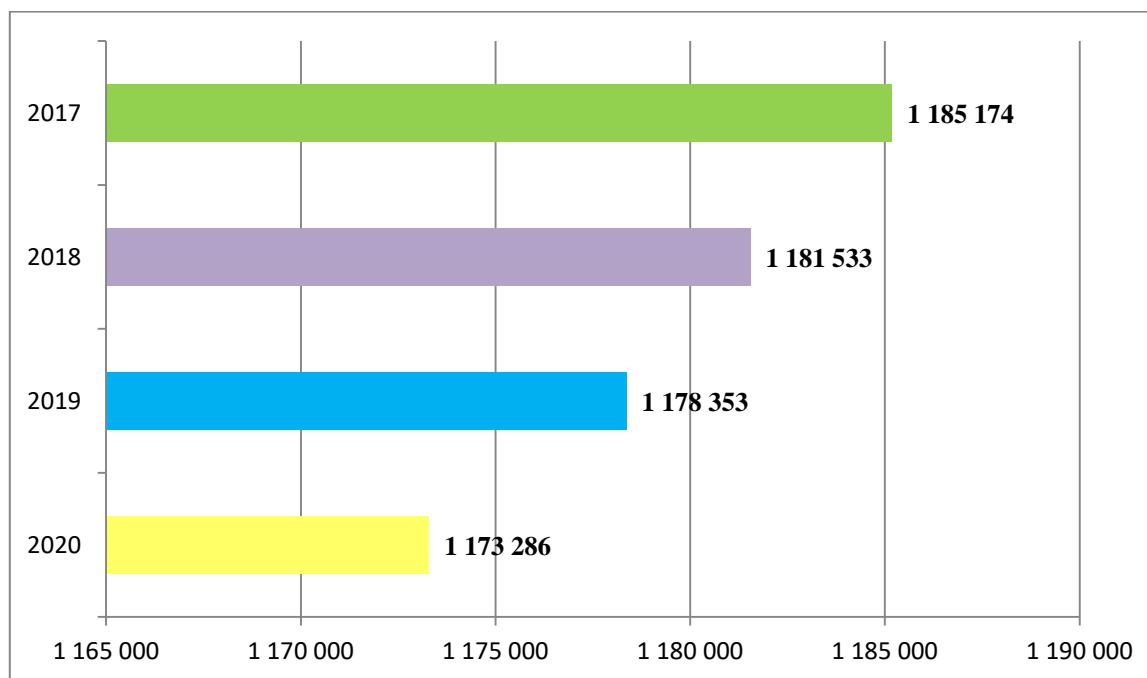


Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Z danych zawartych na wykresie wynika, iż ponad połowa mieszkańców województwa podlaskiego zamieszkuje w mieście, a pozostałe osoby to mieszkańcy wsi.

W 2020 roku na terenie województwa podlaskiego zamieszkiwało łącznie 1.173.286 osoby. W stosunku do poprzedniego roku liczba mieszkańców województwa zmalała o 5.067 osób tj. 0,4%.

WYKRES 2. Liczba mieszkańców województwa podlaskiego w latach 2017-2020

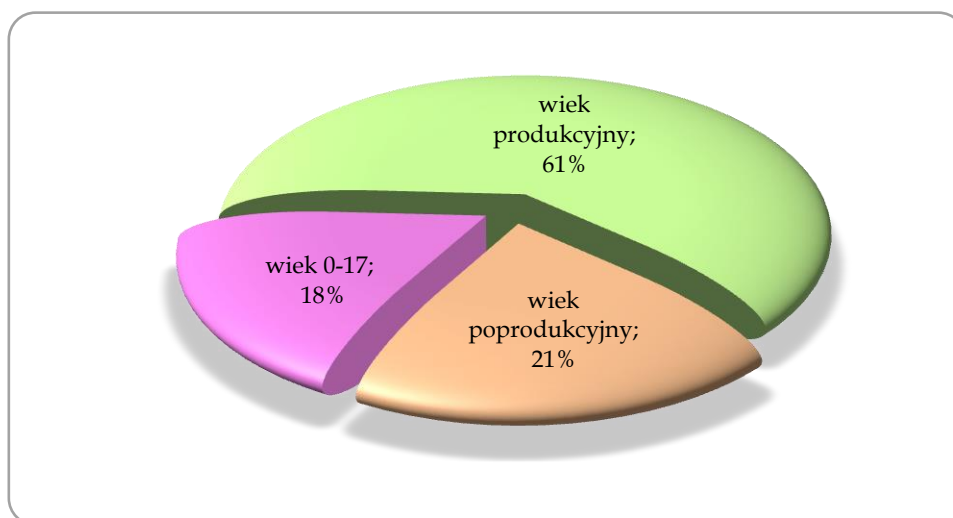


Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OZPS

Dane z formularzy Oceny Zasobów Pomocy Społecznej informują, że na terenie województwa struktura ludności według płci charakteryzuje się liczebną przewagą kobiet. W 2020 r. **kobiety** zamieszkujące województwo podlaskie stanowiły 51% populacji, zaś udział **mężczyzn** wyniósł odpowiednio 49%.

Z analizy struktury ludności Podlasia wynika, że w 2020 r. 18% stanowili mieszkańcy do **17 roku życia**. Największa grupa osób – 61% to osoby w **wieku produkcyjnym** (tj. kobiety w wieku 18-59 i mężczyźni w wieku 18-64 lata). Mieszkańcy w **wieku poprodukcyjnym** (tj. kobiety w wieku 60 lat i więcej oraz mężczyźni w wieku 65 lat i więcej) stanowili 21% ogółu mieszkańców województwa.

WYKRES 3. Odsetek mieszkańców województwa podlaskiego w 2020 r. z uwzględnieniem przedziałów wiekowych

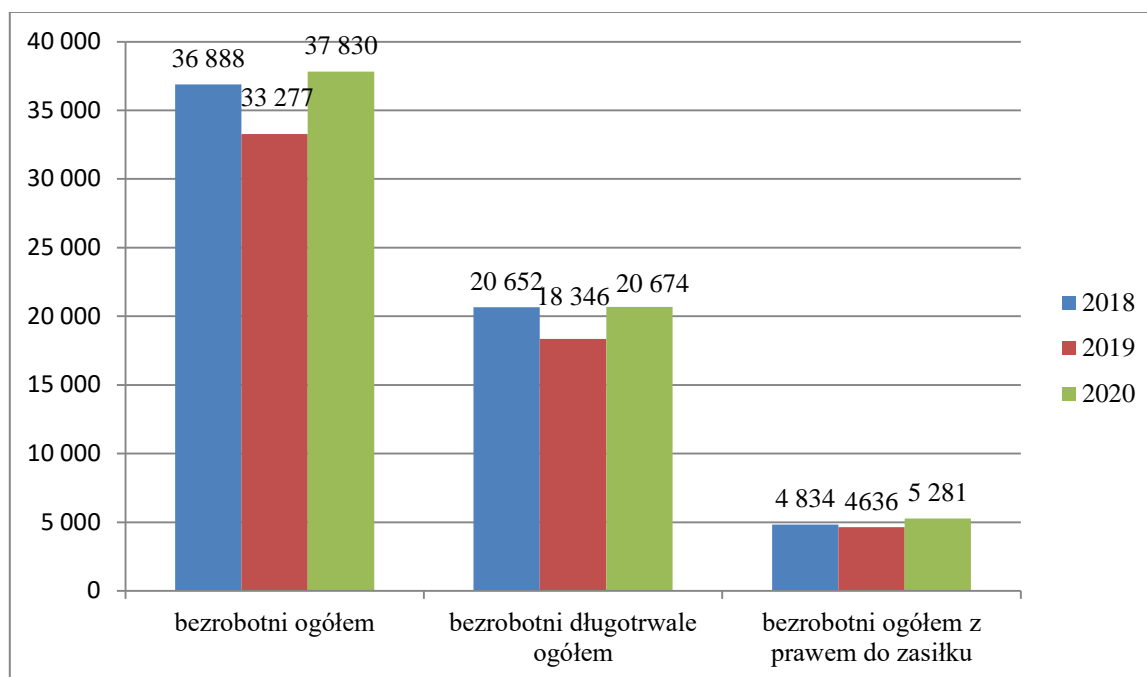


Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

RYNEK PRACY

Zgodnie z danymi z Wojewódzkiego Urzędu Pracy, liczba osób bezrobotnych na koniec 2020 roku na terenie województwa podlaskiego wynosiła **37.830**. Dane liczbowe wskazują na wzrost ogólnej liczby bezrobotnych o 4.553 osoby w stosunku do roku 2019. Na pogorszenie sytuacji na podlaskim rynku pracy oraz ogólny wzrost bezrobocia miała wpływ ogólnoświatowa pandemia COVID-19, co było przyczyną wprowadzenia ograniczeń w funkcjonowaniu wielu dziedzin aktywności gospodarczej i społecznej. W 2020 roku stopa bezrobocia wynosiła 7,9%. W roku oceny 54,6% wszystkich pozostających bez pracy to osoby długotrwale bezrobotne, co stanowi znacznie powyżej średniej krajowej, która wynosi 49,3%. Osoby z prawem do zasiłku stanowiły zaledwie 14% ogółu populacji bezrobotnych.

WYKRES 4. Liczba osób bezrobotnych, długotrwale bezrobotnych oraz z prawem do zasiłku w latach 2018-2020 na terenie województwa podlaskiego



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP

W skali województwa w końcu 2020 r. najwyższą stopę bezrobocia odnotowano w powiatach: kolneńskim (14,2%), sejneńskim (13,2%) oraz grajewskim (12,0%). Najniższą stopę bezrobocia odnotowano na terenie powiatów: suwalskiego (4,3%), bielskiego (5,0%) oraz wysokomazowieckiego (5,8%).

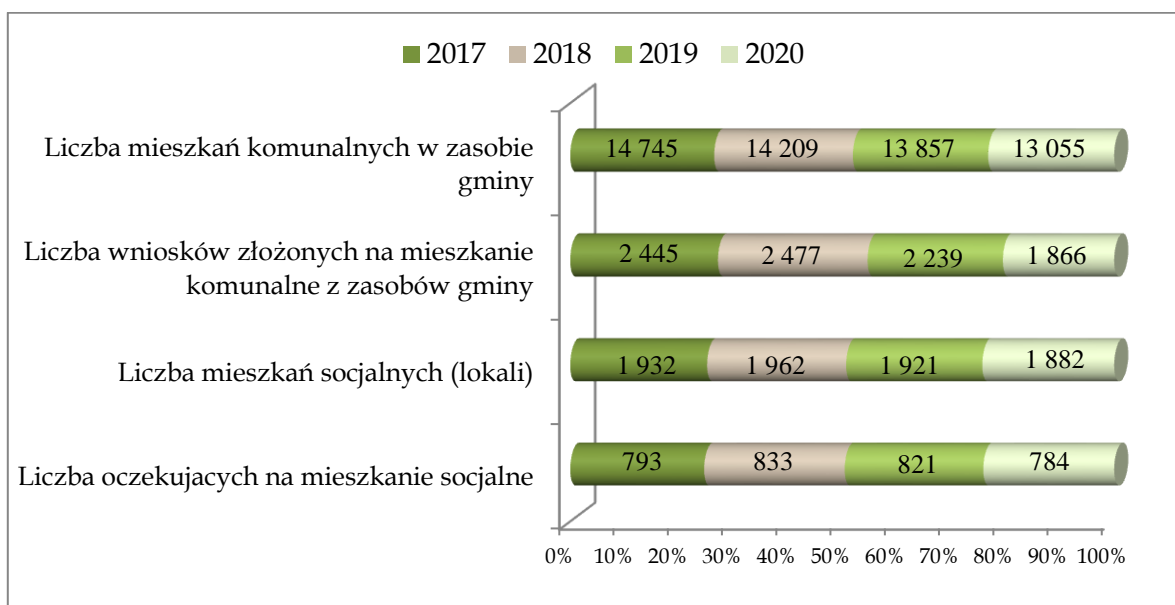
INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

W 2020 roku w zasobach gmin województwa podlaskiego znajdowało się 13.055 **mieszkań komunalnych**. W stosunku do poprzedniego roku liczba ta spadła o 802. Dwa lata wcześniej tego rodzaju mieszkań było aż o 1.154 więcej niż obecnie. Analiza danych liczbowych wykazuje, że w roku oceny najwięcej mieszkań komunalnych znajdowało się w zasobach miast na prawach powiatu tj. mieście Białystok – 4.046, mieście Suwałki – 1.675 oraz w mieście Łomża- 939. Na terenie 12 gmin tj. Poświętne, Jaświły ,Orla, Kolno (gmina wiejska), Mały Płock, Miastkowo, Siemiatycze (gmina wiejska), Turośń Kościelna, Grajewo (gmina wiejska), Kołaki Kościelne, Jeleniewo i Rutki zanotowano brak tego typu mieszkań. Żadna z wyżej wymienionych gmin nie przewiduje budowy lokali w perspektywie najbliższego roku. Można by wnioskować, iż deficyt ten wynika z braku środków finansowych na budowę mieszkań w zasobach gminy. W roku 2020 odnotowano spadek liczby złożonych wniosków na mieszkania komunalne. Mieszkańcy województwa

podlaskiego złożyli łącznie 1.866 wniosków na mieszkania komunalne. Liczba ta jest o 373 mniejsza niż w roku poprzednim.

Dane przedstawione na wykresie nr 5 informują, że liczba **mieszkań socjalnych** w 2020 roku spadła. W roku oceny gminy z terenu województwa podlaskiego posiadały 1.882 mieszkań socjalnych. Oznacza to, iż zasób tego typu budownictwa w 2020 roku zmalał w stosunku do roku poprzedniego o 39 lokali i sukcesywnie z roku na rok maleje. W roku oceny liczba oczekujących na mieszkanie wynosiła 784 osób i w porównaniu do roku poprzedniego była niższa o 37. Sumaryczne dane liczbowe wskazują na fakt, iż 67 gmin z województwa podlaskiego nie posiada na swoim terenie mieszkań socjalnych.

WYKRES 5. Stan infrastruktury zasobów mieszkaniowych gmin województwa podlaskiego w latach 2017-2020



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OZPS

Na terenie województwa podlaskiego największą liczbą mieszkań socjalnych dysponują miasta: Białystok (966), Suwałki (210), Łomża (90) oraz gmina miejska Bielsk Podlaski (80).

Dane prognozy na 2021 rok wskazują na niewielki spadek liczby mieszkań komunalnych oraz wzrost liczby mieszkań socjalnych w zasobach gmin. Z formularzy Oceny Zasobów Pomocy Społecznej, wypełnionych przez gminy, wynika także, iż w najbliższych latach wzrośnie liczba wniosków złożonych na mieszkania komunalne.

W 2020 roku na terenie województwa podlaskiego funkcjonowało 109 **żłobków**. Liczba tego typu placówek wzrasta z roku na rok. W porównaniu z rokiem poprzednim jest

ich o 9 więcej. Analogicznie zwiększa się także liczba miejsc w żłobkach. W porównaniu do roku poprzedniego liczba miejsc w żłobkach wzrosła o 665.

Analiza dostępnych podczas opracowywania raportu danych wykazuje, że w 2020 roku na terenie województwa podlaskiego funkcjonowało 317 **przedszkoli**. W porównaniu do 2019 roku ich liczba wzrosła o 16.

Z zebranych danych wynika, że w województwie podlaskim w 2020 roku funkcjonowało 16 **klubów dziecięcych**, które dysponowały 267 miejscami. W 2020 roku na terenie województwa podlaskiego funkcjonowało 181 domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic.

Analiza Oceny Zasobów Pomocy Społecznej wykazuje, że w 2020 roku na terenie województwa podlaskiego funkcjonowało 178 **klubów** i innych **miejsc spotkań dla seniorów**. W porównaniu do 2019 roku liczba ta wzrosła o 12. Tendencja wzrostowa liczby placówek przeznaczonych dla seniorów utrzyma się również w roku 2021.

Z zebranych danych wynika, że w województwie podlaskim działalność prowadzi 10 **hospicjów** zlokalizowanych w miastach grodzkich tj. Białystok, Łomża i Suwałki oraz w gminach: Augustów, Michałowo, Hajnówka. W stosunku do roku poprzedniego liczba hospicjów uległa zmniejszeniu o 1.

Działalność na terenie województwa prowadzą również 2 **ośrodki dla cudzoziemców**. Znajdują się one w zasobach instytucjonalnych miasta Białystok oraz powiatu zambrowskiego. Liczba ośrodków dla cudzoziemców nie zmienia się na przestrzeni lat.

DANE O KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY I WSPARCIA

OSOBY I RODZINY, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY I WSPARCIA

Dane przekazane przez ośrodki pomocy społecznej oraz powiatowe centra pomocy rodzinie w roku 2020 wskazują, iż na terenie województwa podlaskiego pomocy i wsparcia udzielono ogółem 81.822 osobom, czyli 6,9% mieszkańców województwa podlaskiego. W roku 2019 liczba ta była wyższa o 5.315 osób, natomiast dwa lata wcześniej wyższa o 11.057. Statystyki zawierające prognozę na kolejny rok wskazują, że w roku 2021 nastąpi wzrost liczby beneficjentów pomocy społecznej.

W 2020 roku ze wsparcia **ośrodków pomocy społecznej** skorzystało 67.585 beneficjentów, o 4.161 mniej niż w roku poprzednim. Dane prognozujące na przyszły rok wskazują na niewielki spadek liczby osób, w stosunku do roku oceny, którym ośrodki pomocy społecznej z terenu województwa podlaskiego udzielą pomocy i wsparcia.

W przypadku wsparcia udzielonego przez **powiatowe centra pomocy rodzinie** zanotowano 14.237 beneficjentów (o 1.154 osoby mniej niż w roku poprzednim). Analiza danych prognozujących wykazała, że w roku 2021 nastąpi wzrost liczby osób, którym PCPR-y udziela pomocy i wsparcia.

Najwięcej osób, które skorzystały w 2020 roku ze wsparcia instytucji pomocy społecznej (OPS i PCPR) zamieszkiwało w mieście Białystok i mieście Suwałki oraz w powiatach: białostockim, sokólskim, bielskim, augustowskim i wysokomazowieckim. Najmniej beneficjentów zanotowano wśród mieszkańców w powiecie sejnińskim, zambrowskim, kolneńskim oraz siemiatyckim.

OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE

Pomoc społeczna jest jedną z form polityki społecznej państwa, w ramach której udzielane są świadczenia o charakterze zarówno pieniężnym jak i niepieniężnym. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2020 wykazała, że na terenie województwa podlaskiego jednostki pomocy społecznej przyznały świadczenia łącznie 44.333 osobom. Stanowi to 54,2% ogółu osób, którym udzielono pomocy i wsparcia. Aż 29.423 z nich to beneficjenci, którzy korzystają ze świadczeń pomocy społecznej długotrwale. W grupie klientów, którzy w okresie sprawozdawczym uzyskali pomoc i wsparcie w formie świadczeń bez względu na rodzaj i formę, liczbę świadczeń oraz źródło finansowania znalazło się 29.826 rodzin, zaś liczba osób w tych rodzinach wyniosła 67.642. Dane statystyczne wskazują, że liczba świadczeniobiorców ogółem w roku Oceny spadła o 9,2% w stosunku do roku poprzedniego. Prognozy informują, iż w roku 2021 wskaźnik osób, które zgłoszą się do jednostek pomocy społecznej po świadczenia nieznacznie wzrośnie.

Analiza danych zawartych w Tabeli nr 1 ukazuje, że **ośrodki pomocy społecznej** z terenu województwa podlaskiego w roku 2020 przyznały świadczenia 44.102 osobom (w tym 29.310 to osoby korzystające długotrwale). W roku 2019 liczba świadczeniobiorców w OPS-ach była wyższa o 4.394 osoby. Ze sprawozdań **powiatowych centrów pomocy rodzinie** wynika, iż w roku 2020 powiaty przyznały świadczenia 231 beneficjentom (w tym 113 osobom, które długotrwale korzystają z pomocy).

TABELA 1 Dane liczbowe o osobach i rodzinach, którym przyznano świadczenia pieniężne i niepieniężne w latach 2018-2020

| | 2018 | | | 2019 | | | 2020 | | |
|---|------|------|--------|------|------|--------|------|------|--------|
| | OPS | PCPR | ogółem | OPS | PCPR | ogółem | OPS | PCPR | ogółem |
| OSOBY I RODZINY KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE | | | | | | | | | |

| | | | | | | | | | |
|---|-------|-----|-------|-------|-----|-------|-------|-----|-------|
| Liczba osób | 51621 | 415 | 52036 | 48496 | 368 | 48864 | 44102 | 231 | 44333 |
| w tym: osoby długotrwale korzystające | 32385 | 294 | 32679 | 25928 | 293 | 26221 | 29310 | 113 | 29423 |
| Liczba rodzin | 33795 | 355 | 34150 | 31782 | 359 | 32141 | 29642 | 184 | 29826 |
| Liczba osób w rodzinach | 81294 | 635 | 81929 | 74457 | 494 | 74951 | 67416 | 226 | 67642 |
| OSOBY I RODZINY KTÓRYM PRYZNANO ŚWIADCZENIE PIENIĘŻNE | | | | | | | | | |
| Liczba osób | 45201 | X | 45201 | 40929 | X | 40929 | 40973 | X | 40973 |
| OSOBY I RODZINY KTÓRYM PRYZNANO ŚWIADCZENIE NIEPIENIĘŻNE | | | | | | | | | |
| Liczba osób | 23801 | X | 23801 | 22015 | X | 22015 | 18727 | X | 18727 |

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OZPS

W 2020 roku pomocy w formie **świadczeń pieniężnych** (np. zasiłki celowe, stałe, okresowe itp.) udzielono ogółem 40.973 mieszkańcom województwa podlaskiego. W roku 2019 liczba świadczeniobiorców była niższa o 0,1%.

Wsparcie niepieniężnym w postaci specjalistycznych usług opiekuńczych, schronienia, posiłków, ubrań, sprawienia pogrzebu itp., w 2020 roku objęto łącznie 18.727 osób. Liczba ta była o 14,9% mniejsza niż w roku 2019. Dane prognostyczne informują, iż w roku 2021 liczba beneficjentów pomocy społecznej, którzy zostaną objęci wsparciem w postaci świadczenia niepieniężnego nieznacznie wzrośnie.

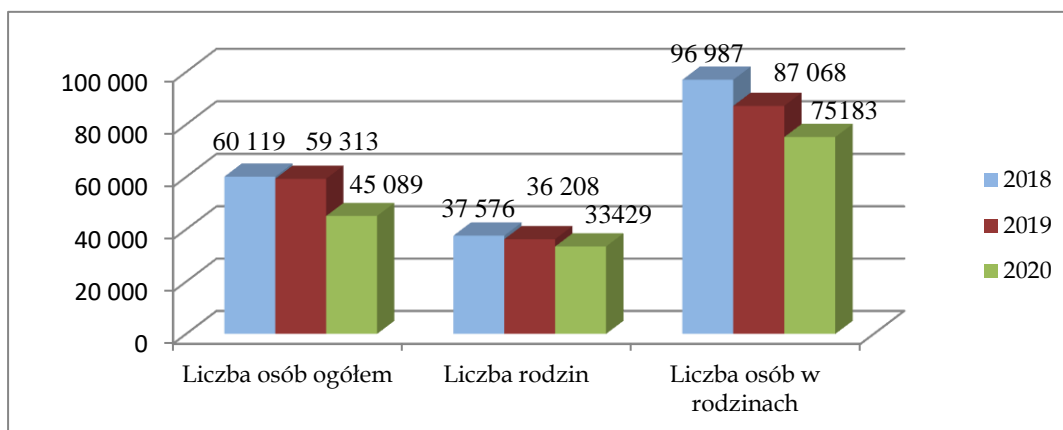
Szczegółowe informacje dotyczące osób i rodzin z terenu województwa podlaskiego, którym ośrodki pomocy społecznej oraz powiatowe centra pomocy rodzinie przyznały świadczenia w latach 2018-2020 zawarte są w Tabeli nr 1.

OSOBY I RODZINY, Z KTÓRYMI PRZEPROWADZONO WYWIAD ŚRODOWISKOWY

Wywiad środowiskowy jest czynnością przeprowadzaną przez pracowników socjalnych w celu ustalenia sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej osób i rodzin, aby na podstawie uzyskanej wiedzy można było udzielić im pomocy.

Dane liczbowe zebrane w drodze Oceny Zasobów Pomocy Społecznej wykazały, iż w 2020 r. jednostki pomocy społecznej działające na terenie województwa podlaskiego przeprowadziły wywiady środowiskowe łącznie z 45.089 osobami z 33.429 rodzin (z czego 44.713 wywiadów dokonały jednostki gminne, zaś 376 powiatowe). Liczba osób w rodzinach objętych wywiadem wyniosła 75.183. Analiza danych wskazuje na fakt, iż w latach 2018-2020 liczba zrealizowanych wywiadów środowiskowych maleje z roku na rok. Prognoza na kolejne lata wskazuje na niewielki wzrost liczby wywiadów środowiskowych. Szczegółowe dane przedstawia wykres nr.6.

WYKRES 6. Dane liczbowe o osobach i rodzinach, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy w latach 2018-2020



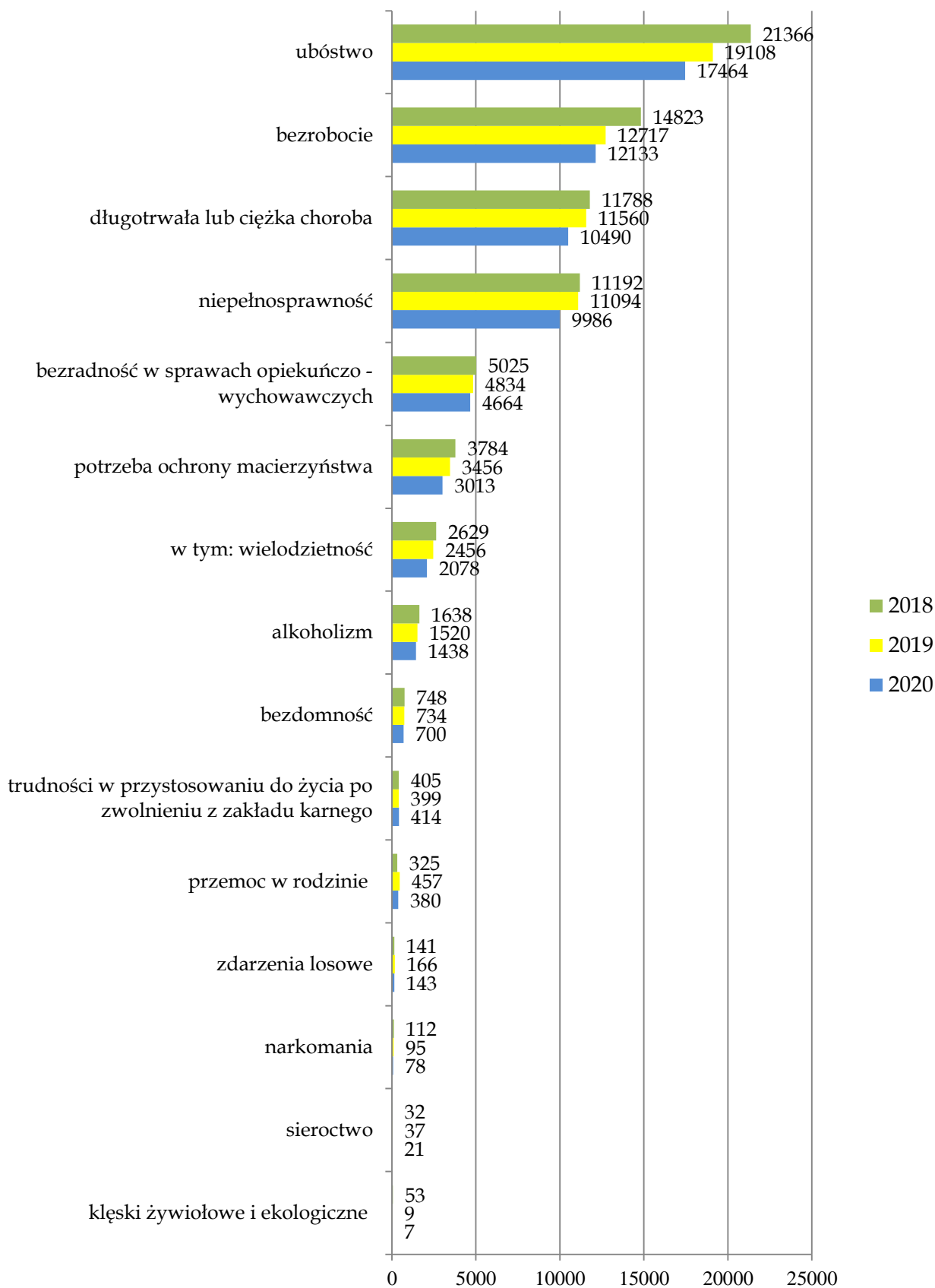
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OZPS

POWODY UDZIELENIA POMOCY I WSPARCIA

Najczęstszym powodem korzystania z pomocy społecznej w województwie podlaskim jest ubóstwo. W 2020 roku wsparciem z tego powodu objęto 17.464 rodziny tj. 21,3% ogółu rodzin korzystających z pomocy i wsparcia na terenie województwa podlaskiego. Zarejestrowana liczba osób w tych rodzinach to 38.884.

Na dalszych miejscach w hierarchii powodów przyznawania pomocy społecznej w 2020 roku znajdowały się: bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność. W roku oceny 14,8% wszystkich rodzin korzystających z pomocy stanowili beneficjenci, którzy zgłosili się do OPS-ów z powodu braku pracy. W przybliżeniu co ósma rodzina, której udzielono pomocy otrzymała od Ośrodka wsparcie z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby lub z tytułu niepełnosprawności.

WYKRES 7. Rodziny objęte pomocą społeczną w gminach i powiatach województwa podlaskiego w latach 2018 - 2020 (z uwzględnieniem powodów przyznania pomocy)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MRPiPS.

Analizując pozyskane dane za rok 2020 należy zauważyć, iż w stosunku do roku poprzedniego odnotowano zmniejszenie liczby rodzin, które zostały objęte wsparciem z poszczególnych powodów przyznawania pomocy. Wyjątek stanowi liczba rodzin, których objęto pomocą społeczną ze względu na trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego. Liczba ta w stosunku do roku poprzedniego uległa wzrostowi o 3,8%. Największy spadek procentowy liczby rodzin korzystających z pomocy OPS i PCPR w stosunku do roku 2019 nastąpił w przypadku udzielenia pomocy z powodu sieroctwa (-43,2%). Wysoki spadek liczby rodzin korzystających z pomocy OPS i PCPR nastąpił również w przypadku pomocy ze względu na: klęski żywiołowe i ekologiczne (-22,2%), narkomanię (-17,9%) oraz przemoc w rodzinie (-16,8%).

W 2020 roku najmniej osób korzystało ze wsparcia systemu pomocy społecznej z uwagi na sieroctwo (21 rodzin) oraz klęski żywiołowe i ekologiczne (7 rodzin).

USŁUGI POMOCY SPOŁECZNEJ

Usługi pomocy społecznej mogą być świadczone w wielu formach tj. usług opiekuńczych (w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi), pracy socjalnej, poradnictwa specjalistycznego, interwencji kryzysowej czy kontraktu socjalnego. W 2020 roku na terenie województwa podlaskiego ośrodki pomocy społecznej objęły wsparciem w postaci **usług opiekuńczych** 2.280 osób. Wsparcie w postaci **usługi specjalistycznej** otrzymało 28 osób. W odniesieniu do roku 2019 liczba osób, którym udzielono tego typu wsparcia spadła o 10. Z zebranych danych wynika, iż w 2020 roku udzielono łącznie 665.145 świadczeń, na które wydano 13.930.003 zł (wzrost o 125.510 zł w stosunku do roku poprzedniego).

Jednym z zadań jednostek pomocy społecznej jest udzielanie **specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi**. W roku 2020 tego typu wsparciem objęto 335 osób, którym udzielono 116.529 świadczeń na łączną kwotę 4.290.298 zł. W latach wcześniejszych liczba ta była na zbliżonym poziomie.

W 2020 roku na terenie województwa podlaskiego **pracą socjalną** objęto 30.672 rodziny. Liczba osób w tych rodzinach to 66.300. W stosunku do roku poprzedniego liczba rodzin korzystających z tej formy pomocy spadła o 3.093, zaś liczba osób w rodzinach o 10.191.

Kolejną usługą pomocy społecznej jest **poradnictwo specjalistyczne**. Jest ono w szczególności świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód. W 2020 roku ośrodki pomocy społecznej udzieliły poradnictwa łącznie 2.214

rodzinom z terenu województwa podlaskiego. Zanotowana liczba osób w tych rodzinach to 4.444. W roku poprzednim liczba rodzin, którym udzielono poradnictwa była wyższa o 945, a liczba osób w rodzinach o 4133.

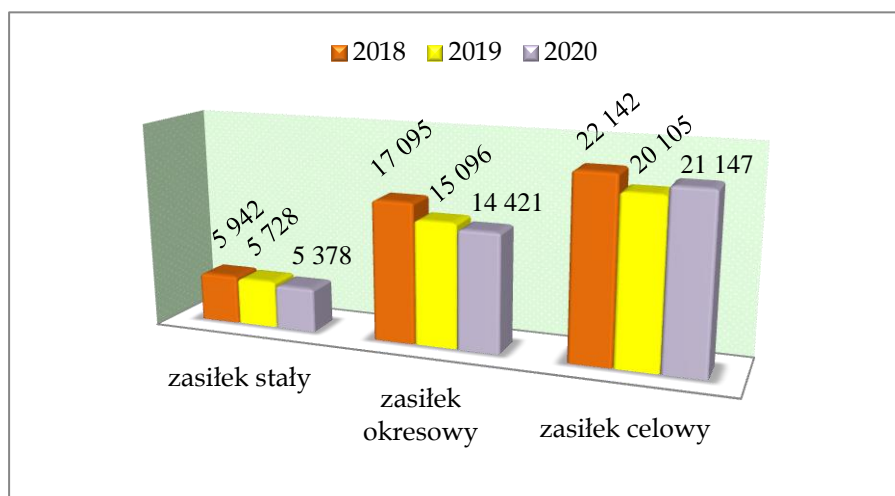
W 2020 roku pomocą w formie **interwencji kryzysowej** objęto 1.338 rodzin, w których łączna liczba członków to 1.980. W stosunku do roku poprzedniego liczba rodzin korzystających z tej formy pomocy zmalała o 600 zaś liczba osób w rodzinach o 3.561.

Dane ze sprawozdań jednostek pomocy społecznej dowodzą, że w roku oceny zawarto 676 **kontraktów socjalnych**. W porównaniu do roku poprzedniego odnotowano spadek liczby zawartych kontraktów o 400. Dane liczbowe wskazują, że w 2020 roku liczba osób ogółem objętych kontraktem wyniosła 802. Pracownicy OPS-ów i PCPR-ów przewidują, że w roku 2021 liczba zawartych kontraktów wzrośnie.

ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ - ZADANIA OPS, MOPS I MOPR

W ramach realizacji zadań zarówno własnych jak i zleconych gminne jednostki pomocy społecznej stosują cały wachlarz świadczeń dostosowanych do potrzeb poszczególnych kategorii klientów. Na poniższym wykresie zaprezentowano dane liczbowe na temat liczby mieszkańców województwa podlaskiego, którzy w latach 2018-2020 otrzymali od ośrodków pomocy społecznej wsparcie w postaci świadczeń pieniężnych, tj. zasiłku stałego, okresowego lub celowego.

WYKRES 8. Liczba osób, które w latach 2018-2020 skorzystały z pomocy ośrodków pomocy społecznej w postaci świadczeń pieniężnych



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OZPS

Analiza danych liczbowych wykazuje, że w latach 2018-2020 najwięcej osób otrzymało zasiłek celowy, zaś najmniej zasiłek stały. Poniższe zestawienie tabelaryczne

prezentuje dane na temat liczby osób oraz kwot pieniężnych na ich realizację wydatkowanych z budżetów gminnych.

TABELA 2 Liczba osób oraz wydatkowane kwoty na poszczególne rodzaje zasiłków udzielonych w województwie podlaskim przez ośrodki pomocy społecznej w latach 2018-2020

| Rodzaj zasiłku | | 2018 | 2019 | 2020 |
|------------------|----------------------|------------|------------|------------|
| zasiłek stały | liczba osób | 5 942 | 5 728 | 5 378 |
| | kwota świadczeń w zł | 30 044 713 | 31 245 959 | 29 882 533 |
| zasiłek okresowy | liczba osób | 17 095 | 15 096 | 14 421 |
| | kwota świadczeń w zł | 37 294 187 | 35 560 333 | 35 282 609 |
| zasiłek celowy | liczba osób | 22 142 | 20 105 | 21 147 |
| | kwota świadczeń w zł | 23 910 633 | 24 820 362 | 25 444 449 |

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OZPS

Z informacji zebranych w ramach Oceny Zasobów Pomocy Społecznej wynika, że w 2020 roku **zasiłków stałych** udzielono 5.378 osobom, na które wydatkowano łącznie 29.882.533 zł. W roku 2019 liczba osób, którym przyznano świadczenie była wyższa o 350. Zasiłki stałe dzielą się na zasiłki stałe dla osób samotnie gospodarujących oraz zasiłki stałe dla osób w rodzinie. Ośrodki pomocy społecznej wykazały, iż w 2020 roku zasiłek stały otrzymało 4.808 osób samotnie gospodarujących. Udzielono im świadczeń, na łączną kwotę 28.249.315 zł.

Zasiłek stały dla osoby w rodzinie przyznano 591 osobom, o łącznej wysokości 1.633.218 zł. Prognozy wskazują, iż w przyszłym roku liczba osób otrzymujących zasiłek stały dla osoby w rodzinie ulegnie spadkowi.

W roku oceny jednostki gminne udzieliły świadczeń w postaci **zasiłku okresowego** 14.421 osobom. Środki finansowe przeznaczone na ten cel to 35.282.609 zł. W 2019 roku liczba osób korzystających z zasiłku okresowego była wyższa o 675, a kwota o 277.724 zł.

Ze sprawozdań gminnych wynika, że w 2020 roku ośrodki pomocy społecznej z terenu województwa podlaskiego wydatkowały łącznie 25.444.449 zł na **zasiłki celowe** dla 21.147 beneficjentów. W roku oceny z zasiłku celowego skorzystało o 1042 osób więcej niż w roku poprzednim. Średnia wysokość zasiłku celowego na osobę w roku 2020 wynosiła 1.203 zł (o 31 zł mniej niż w roku poprzednim).

ŚWIADCZENIA NIEPIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ - ZADANIA OPS ORAZ MOPS, MOPR

Oprócz świadczeń pieniężnych, ośrodki pomocy społecznej realizują również świadczenia niepieniężne. Udzielenie tych świadczeń nie jest uzależnione od spełnienia kryterium dochodowego, a jedynie od wystąpienia okoliczności faktycznie uzasadniających przyznanie danej pomocy. Wśród tego typu świadczeń wymienia się pomoc w formie: posiłków, schronienia, ubrań, sprawienia pogrzebu, czy odpłatność za pobyt w DPS.

Poniższe zestawienie tabelaryczne przedstawia dane na temat liczby osób oraz rodzajów tego typu świadczeń udzielonych przez ośrodki pomocy społecznej z terenu województwa podlaskiego na przestrzeni lat 2018-2020.

TABELA 3. Świadczenia niepieniężne udzielone przez ośrodki pomocy społecznej w województwie podlaskim w latach 2018-2020

| Rodzaj świadczenia | Rok | Liczba osób | Kwota świadczeń w zł |
|---------------------------|------|-------------|----------------------|
| Posiłek | 2018 | 21 562 | 12 959 870 |
| | 2019 | 19 870 | 12 460 932 |
| | 2020 | 16 624 | 7 070 495 |
| w tym: dla dzieci | 2018 | 19 784 | 10 663 102 |
| | 2019 | 18 236 | 10 077 385 |
| | 2020 | 14 476 | 4 336 712 |
| Schronienie | 2018 | 296 | 831 869 |
| | 2019 | 195 | 1 594 866 |
| | 2020 | 132 | 3 346 416 |
| Ubranie | 2018 | 7 | 2 779 |
| | 2019 | 7 | 2 343 |
| | 2020 | 3 | 450 |
| Sprawienie pogrzebu | 2018 | 118 | 259 569 |
| | 2019 | 106 | 280 391 |
| | 2020 | 117 | 295 657 |
| Odpłatność za pobyt w DPS | 2018 | 1 818 | 49 293 132 |
| | 2019 | 1 837 | 52 634 170 |
| | 2020 | 1 851 | 53 939 919 |

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OZPS

Analiza zebranych danych z formularza Oceny wykazuje, iż w 2020 roku największa liczba beneficjentów korzystała z **posiłków** jako formy świadczenia niepieniężnego (16 624 osoby). Liczba osób korzystających z dożywiania z roku na rok spada, podobnie jak kwota wydatkowana na pomoc w formie posiłków. Zdecydowana większość świadczeń dotyczyła posiłków dla dzieci (87,1%) i w większości była finansowana w ramach programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu”.

Jak pokazują wyniki analizy na terenie województwa podlaskiego liczba osób korzystających ze **schronienia** spadła. W roku oceny ze schronienia skorzystały 132 osoby, to o 63 osoby mniej niż w roku poprzednim. Mimo spadku liczby osób korzystających ze schronienia, wzrosła kwota wydatkowana na ten cel. W 2020 roku na tę formę pomocy niepieniężnej przeznaczono 3.346.416 zł.

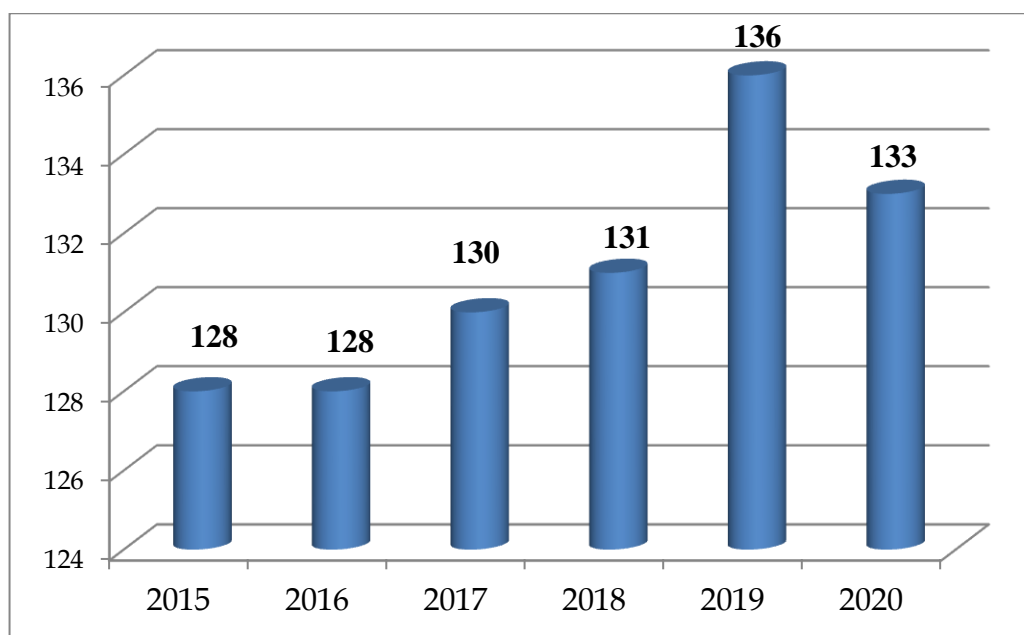
W 2020 roku świadczenie niepieniężne w postaci **ubrania** przyznano 3 osobom. W roku oceny kwota środków przeznaczonych na ten cel wynosiła 450 zł.

Świadczeniami niepieniężnymi z tytułu **sprawienia pogrzebu** w 2020 roku objęto 117 osób, na łączną kwotę 295 657 zł.

Jedną z usług świadczonych przez jednostki pomocy społecznej jest **odpłatność za pobyt mieszkańca gminy w domu pomocy społecznej**. W 2020 roku pomocą w w/w formie objęto 1.851 osób, o 14 osób więcej niż w roku 2019. W roku oceny na ten cel wydano 53.939.919 zł. W porównaniu do roku 2019, kwota ta wzrosła o 1.305.749 zł.

Dane pozyskane z analizy sprawozdań OZPS wskazują, iż w województwie podlaskim liczba **asystentów rodziny** w latach 2015-2016 utrzymywała się na tym samym poziomie i wynosiła 128. Od 2017 roku odnotowywany był wzrost liczby asystentów. W roku oceny nastąpił spadek liczby asystentów rodziny do 133.

WYKRES 9. Liczba asystentów rodziny w latach 2015-2020 w województwie podlaskim



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OZPS

W 2020 roku asystenci w ramach wykonywania swojej pracy udzielili wsparcia 1.136 rodzinom z terenu województwa podlaskiego. Dane dotyczące prognozy na rok 2021 wykazują, iż liczba rodzin objętych asystenturą będzie wzrastać.

Rodziny wspierające to rodziny, które poprzez współpracę z asystentem wspierają rodziny przeżywające trudności w zakresie opieki i wychowania dzieci. Zadaniem rodziny wspierającej nie jest wyręczanie, lecz aktywna pomoc w przewyciężaniu trudnych sytuacji w rodzinach tego wymagających. Formy pomocy mogą być różne, uzależnione od potrzeb

oraz współpracy między zainteresowanymi, są to m. in. wskazówki dotyczące sprawowania opieki i wychowania dzieci, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych, organizacji czasu rodziny, pomocy w nauce racjonalnego prowadzenia budżetu domowego oraz prowadzenia gospodarstwa domowego. Od 2019 roku na terenie województwa podlaskiego nie funkcjonują rodziny wspierające. W roku 2018 było ich 7, zaś w 2017 roku-10.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej powiat ponosi **odpłatności za pobyt dziecka w pieczy zastępczej**. Jak wskazują dane liczbowe w 2020 roku na ten cel jednostki pomocy społecznej przekazały łącznie 6.362.365 zł. W roku 2019 kwota ta była niższa o 1.215.277 zł.

POWIAT – ZADANIA PCPR ORAZ MOPR

INDYWIDUALNE PROGRAMY POMOCY

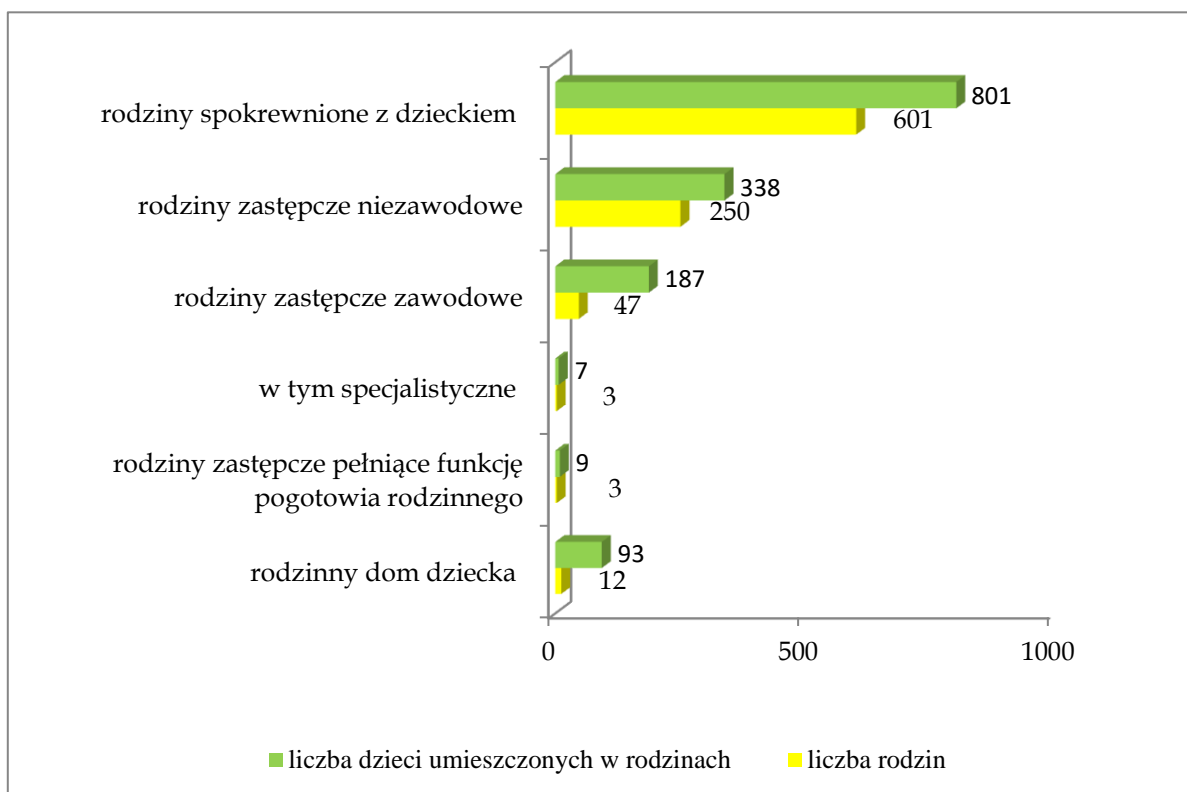
W 2020 roku, w ramach zadań powiatu, 114 osób stosujących przemoc w rodzinie zostało objętych programem oddziaływania korekcyjno-edukacyjnego. W porównaniu do roku poprzedniego liczba osób objętych tego rodzaju oddziaływaniami spadła o 92. Prognoza na kolejny rok wskazuje, na niewielki wzrost liczby sprawców przemocy objętych programem oddziaływania korekcyjno-edukacyjnego.

WSPIERANIE RODZINY I PIECZA ZASTĘPCZA

System pomocy dziecku i rodzinie regulowany jest ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Na terenie województwa podlaskiego w 2020 roku funkcję rodzin zastępczych sprawowało 916 rodzin. W porównaniu do roku 2019, w roku oceny nastąpił spadek liczby rodzin zastępczych o 8 rodzin. W 2020 roku pod opieką tych rodzin przebywało łącznie 1.435 dzieci. Na poniższym wykresie zaprezentowano dane liczbowe na temat rodzin według różnych ich typów.

WYKRES 10. Rodzinna piecza zastępcza na terenie województwa podlaskiego w 2020 roku



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku

Powyższe dane umieszczone na wykresie wskazują, iż największy odsetek stanowią **rodziny spokrewnione z dzieckiem** – 65,6%, czyli takie, w których opiekę i wychowanie nad dzieckiem przejmują członkowie rodziny dziecka, np. wstępni (dziadkowie, pradiadkowie) lub rodzeństwo. W roku oceny przebywało w nich 801 dzieci. Z analizy danych wynika, że w 2020 roku 27,3% ogółu rodzinnej pieczy zastępczej województwa podlaskiego stanowiły **rodziny zastępcze niezawodowe**. Obejmowały one swoją opieką 338 dzieci.

W 2020 roku w województwie podlaskim funkcjonowało 47 **rodzin zastępczych zawodowych** oraz 3 **rodziny zastępcze specjalistyczne**, co stanowi 5,5% ogółu. Są to rodziny, w których zawodowi opiekunowie nie są spokrewnieni z dziećmi. Odpowiedni organ rodzinnej pieczy zastępczej zleca takim rodzinom opiekę nad dziećmi w formie umowy o pracę. Tego typu rodziny pobierają za swoją pracę wynagrodzenie oraz pobierają zasiłki na każde z dzieci. Liczba rodzin zastępczych zawodowych w stosunku do roku poprzedniego wzrosła o 3 rodziny. W roku oceny rodziny zastępcze zawodowe zapewniały opiekę 187 dzieciom, zaś rodziny zastępcze specjalistyczne- 7 dzieci.

W 2020 roku na terenie województwa podlaskiego funkcjonowały 3 rodziny zastępcze pełniące funkcje **pogotowia rodzinnego** oraz 12 **rodzinnych domów dziecka**. Stanowiły one odpowiednio 0.3% oraz 1.3% ogółu rodzinnej pieczy zastępczej. W pogotowiacz rodzinnych przebywało 9 dzieci, natomiast w rodzinnych domach dziecka było ich 93 dzieci.

W roku oceny w województwie podlaskim funkcję **koordynatora pieczy zastępczej** pełniło 47 osób. W stosunku do roku poprzedniego ich liczba spadła o 4.

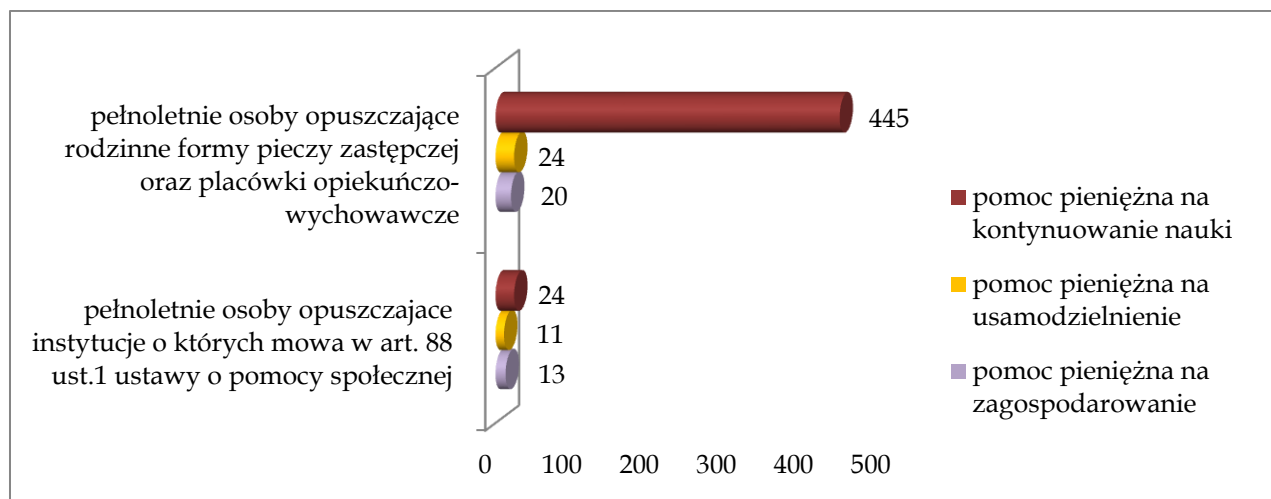
USAMODZIELNIENIE

W 2020 roku 146 pełnoletnich osób opuściło rodzinne formy pieczy zastępczej, zaś 102 placówki opiekuńczo-wychowawcze. W związku z tym udzielono im wsparcia na łączną kwotę 425.026 zł.

Powiatowe centra pomocy rodzinie udzielają wsparcia osobom opuszczającym rodziny zastępcze, w trzech formach:

- pomoc pieniężna na usamodzielnienie,
- pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki,
- pomoc pieniężna na zagospodarowanie.

WYKRES 11. Liczba osób objętych wsparciem PCPR z tytułu usamodzielnienia w 2020 roku



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku

Ze wsparcia finansowego przeznaczonego na **kontynuowanie nauki** w 2020 roku skorzystało 445 osób, zaś **pomoc pieniężną na usamodzielnienie** w roku oceny otrzymały 24 pełnoletnie osoby opuszczające pieczę zastępczą. Na pierwszy z w/w celów powiatowe centra pomocy rodzinie przeznaczyły 236.564 zł, zaś na drugi 146.769 zł. Ponadto zanotowano, że

wsparcie finansowe na **zagospodarowanie** otrzymało 20 osób, którym na ten cel przyznano środki w wysokości 41.693 zł.

Jednym z zadań powiatowych centrów pomocy rodzinie jest wsparcie pełnoletnich osób opuszczających instytucje, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej¹. Ze sprawozdań jednostek powiatowych wynika, że w roku oceny udzielono wsparcia łącznie 34 osobom na ogólną kwotę 158.503 zł. w tym: 11 osobom z tytułu usamodzielnienia, 24 osobom na kontynuowanie nauki oraz 13 osobom na zagospodarowanie (jedna osoba mogła skorzystać z kilku form wsparcia). Struktura wydatków w tym zakresie przedstawia się następująco: 42.312 zł na usamodzielnienie, 81.592 zł na kontynuowanie nauki oraz 34.599 zł jako pomoc pieniężna na zagospodarowanie.

REHABILITACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ

Jednym z głównych zadań powiatowych centrów pomocy rodzinie wynikających, z ustawy z dn. 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, są działania związane z rehabilitacją zawodową i społeczną osób z niepełnosprawnością. Dane ze sprawozdań Oceny wykazały, że w 2020 roku PCPR-y ze środków własnych oraz środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych udzieliły ogółem dofinansowań na łączną sumę 40.313.093 zł. Rok wcześniej środki przeznaczone na ten cel były niższe o 5.437.517 zł.

Największe kwoty dofinansowań przeznaczono na rehabilitację zawodową i społeczną osób z niepełnosprawnością w mieście Białystok (12.608.564 zł), oraz w powiatach: białostockim (5.140.916 zł), sokólskim (3.248.941 zł) oraz wysokomazowieckim (2.372.097 zł)

W tabeli nr 4 zaprezentowano dane na temat liczby osób z niepełnosprawnością objętych wsparciem PCPR oraz kwot jakie na ten cel przeznaczono.

¹1. Osoba pełnoletnia opuszczająca dom pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schronisko dla nieletnich, zakład poprawczy, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, specjalny ośrodek wychowawczy, młodzieżowy ośrodek socjoterapii zapewniający całodobową opiekę i młodzieżowy ośrodek wychowawczy, zwana dalej „osobą usamodzielnianą”, zostaje objęta pomocą mającą na celu jej życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem przez pracę socjalną, a także pomocą:

- 1) pieniężną na usamodzielnienie;
- 2) pieniężną na kontynuowanie nauki;
- 3) w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym;
- 4) w uzyskaniu zatrudnienia;
- 5) na zagospodarowanie – w formie rzeczowej.

TABELA 4. Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób z niepełnosprawnością w latach 2017-2020

| REHABILITACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ | | | | |
|---|-------------|-------------|-------------|-------------|
| | 2017 | 2018 | 2019 | 2020 |
| POMOC NA LIKWIDACJĘ BARIER ARCHITEKTONICZNYCH, TECHNICZNYCH I W KOMUNIKOWANIU SIĘ | | | | |
| Liczba osób, które uzyskały dofinansowanie | 428 | 415 | 458 | 632 |
| Wartość dofinansowania w złotych | 1 429 225 | 1 511 127 | 1 708 853 | 2 626 789 |
| TURNUSY REHABILITACYJNE | | | | |
| Liczba osób, które uzyskały pomoc | 1 843 | 1 757 | 1 728 | 1 205 |
| Wartość dofinansowania w złotych | 2 053 813 | 2 115 568 | 2 069 823 | 1 535 890 |
| ZAOPATRZENIE W PRZEDMIOTY ORTOPEDYCZNE, ŚRODKI POMOCNICZE I SPRZĘT REHABILITACYJNY | | | | |
| Liczba osób, które uzyskały pomoc | 5 656 | 5 853 | 6 613 | 6 324 |
| Wartość dofinansowania w złotych | 4 557 641 | 4 853 405 | 5 916 008 | 6 709 384 |

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OZPS

Analiza sprawozdań wypełnionych przez PCPR-y wykazuje, iż w 2020 roku najwięcej osób z niepełnosprawnością z terenu województwa podlaskiego skorzystało z dofinansowania na zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny (6.324 osób). Kwota środków finansowych przeznaczonych na ten cel wyniosła 6.709.384 zł. W stosunku do roku 2019 w roku oceny środki finansowe przeznaczone na ten cel były o 11,8% wyższe.

W 2020 roku 1.205 osób uzyskało pomoc finansową na turnusy rehabilitacyjne. Ogólna kwota dofinansowania w roku oceny wyniosła 1.535.890 zł. Prognozy wskazują na fakt, iż w roku 2021 nastąpi wzrost środków finansowych przeznaczonych na każdy z w/w celów.

W 2020 roku powiatowe centra pomocy rodzinie realizowały na terenie województwa podlaskiego program „Aktywny samorząd” finansowany ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Jego głównym celem jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób z niepełnosprawnością w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. W roku oceny programem objęto 1.407 osób z niepełnosprawnością. W ramach programu w 2020 roku zrealizowano 937 świadczeń,

których wartość dofinansowania wyniosła 4.654.954 zł. W stosunku do poprzedniego roku jest to kwota wyższa o 850.685 zł.

TABELA 5. Sport, kultura, rekreacja i turystyka osób z niepełnosprawnością w latach 2018-2020

| DOFINANSOWANIE SPORTU, KULTURY, REKREACJI I TURYSTYKI | | | |
|--|-------------|-------------|-------------|
| | 2018 | 2019 | 2020 |
| Liczba dofinansowanych imprez | 71 | 76 | 19 |
| Liczba niepełnosprawnych uczestników | 5 311 | 4 839 | 596 |
| Wartość dofinansowania imprez w złotych | 207 619 | 199 904 | 67 261 |

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OZPS

W roku oceny dofinansowano 19 imprez o charakterze sportowo-kulturalnym przeznaczonych dla osób z niepełnosprawnością, w których udział wzięło łącznie 596 uczestników. W roku oceny kwota przeznaczona na organizację przedsięwzięć dla osób z niepełnosprawnością wyniosła 67.261 zł. W stosunku do roku poprzedniego, w 2020 roku nastąpił spadek dofinansowanych imprez o charakterze sportowo-kulturalnym przeznaczonych dla osób z niepełnosprawnością o 75%. Najprawdopodobniej miało to związek z wystąpieniem na terenie Polski pandemii i związanym z nią wprowadzeniem obostrzeń.

W 2020 roku powiatowe centra pomocy rodzinie nie poniosły kosztów związanych z dofinansowaniem usług tłumacza migowego lub tłumacza-przewodnika.

INNE RODZAJE POMOCY I ŚWIADCZEŃ

Od 1 kwietnia 2016 r. weszła w życie ustawa z dnia 11 lutego 2016 roku „O pomocy państwa w wychowywaniu dzieci”. Głównym założeniem ustawy jest wspieranie rodzin z dziećmi poprzez częściowe pokrywanie wydatków związanych wychowywaniem dzieci, opieką nad nimi oraz zaspokajaniem ich elementarnych potrzeb życiowych. Świadczenie wychowawcze 500+ przysługuje matce, ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka do dnia ukończenia przez dziecko 18 roku życia.

Świadczenie wychowawcze przysługuje w wysokości 500,00 zł miesięcznie na dziecko w rodzinie. Zgodnie ze zmianami wprowadzonymi w Programie „Rodzina 500+”, od 1 lipca 2019 roku świadczenie wychowawcze przysługuje na każde dziecko do ukończenia 18 roku życia, bez względu na dochód osiągnięty przez rodzinę. Rozszerzona formuła Programu pozwala na poprawę jakości życia wszystkich polskich rodzin mających dzieci na utrzymaniu i stanowi dopełnienie kompleksowej polityki państwa wobec rodzin.

W 2020 roku ośrodki pomocy społecznej przyznały świadczenia wychowawcze 75.575 rodzinom na łączną kwotę 633.233.250,50 zł. Ponadto w 2020 roku powiatowe centra pomocy rodzinie przyznały zasiłek wychowawczy 655 rodzinom na łączną kwotę 3.452.101,03 zł

Ośrodki pomocy społecznej z terenu województwa podlaskiego w 2020 roku udzieliły 11.760 gospodarstwom domowym świadczeń w postaci **dotatków mieszkaniowych**. Jest to forma pomocy polegająca na pokryciu części opłat za mieszkanie dla osób o niskich dochodach. Kwota wydatkowanych na ten cel środków wyniosła 18.462.196 zł. W stosunku do roku 2019 liczba gospodarstw domowych korzystających z dodatków mieszkaniowych spadła o 1.279, zaś kwota o 1.438.380 zł. Dane prognostyczne wskazują, iż w roku kolejnym liczba tego typu świadczeń oraz kwota nieznacznie wzrosnie.

Dane liczbowe wskazują na fakt, iż w roku oceny 4.616 gospodarstw domowych pobrało świadczenie w postaci **dotatku energetycznego**. Suma środków finansowych na tego typu wsparcie wyniosła 433.890zł i zmalała o 104.632 zł w stosunku do poprzedniego roku.

ZASOBY INSTYTUCJONALNE POMOCY I WSPARCIA

Na podstawie danych Oceny Zasobów Pomocy Społecznej zebrano informacje na temat zasobów instytucjonalnych pomocy i wsparcia w województwie podlaskim.

TABELA 6. Wybrane instytucje pomocy społecznej funkcjonujące w województwie podlaskim w 2020 roku

| | Liczba miejsc | Liczba osób korzystających | Liczba osób oczekujących | Kadra placówek. | Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówki w zł |
|---|---------------|----------------------------|--------------------------|-----------------|---|
| Ośrodki wsparcia | 2 878 | 6 514 | 178 | 653 | 45 320 538 |
| W tym: | | | | | |
| Środowiskowe domy samopomocy | 918 | 933 | 8 | 294 | 19 452 941 |
| Dzienne domy pomocy | 435 | 845 | 68 | 63 | 5 268 953 |
| Noclegownie, schroniska i domy dla osób bezdomnych | 249 | 534 | X | 39 | 2 101 163 |
| Ogrzewalnie | 67 | 367 | X | 0 | 376 370 |
| Kluby samopomocy | 731 | 771 | 0 | 35 | 1 518 281 |
| Domy pomocy społecznej | 2378 | 2609 | 176 | 1689 | 129 284 079,59 |
| Mieszkania chronione | 68 | 44 | 2 | 5 | 513 656 |
| Ośrodki interwencji kryzysowej | 41 | 128 | X | X | X |
| Jednostki specjalistycznego poradnictwa | X | 5 453 | X | 90 | 4 038 183 |
| Placówki wsparcia dziennego | 1 534 | 1 099 | X | 141 | 5 606 889 |
| Placówki opiekuńczo –wychowawcze | 447 | 392 | X | 288 | 22 193 747 |
| W tym placówki typu rodzinnego | 29 | 24 | X | 14 | 1 183 374 |

| | | | | | |
|-------------------------------------|---|-----|---|-----|------------|
| Centra integracji społecznej | X | 405 | X | X | X |
| Kluby integracji społecznej | X | 154 | X | X | X |
| Warsztaty terapii zajęciowej | X | 913 | X | 325 | 20 303 048 |
| Zakład aktywności zawodowej | X | 126 | X | X | X |

**Uwzględniono DPS prowadzony przez samorząd województwa podlaskiego*

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OZPS

Ze sprawozdawczości jednostek gminnych i powiatowych wynika, że na terenie województwa w roku 2020 funkcjonowały placówki szeroko rozumianej pomocy społecznej dysponujące łącznie 9 775 miejscami. Dane prognostyczne wskazują na niewielki spadek liczby miejsc w placówkach, w 2021 roku. Instytucje, na które odnotowuje się popyt to m.in. ośrodki wsparcia, dzienne domy pomocy, środowiskowe domy samopomocy, kluby samopomocy, noclegownie, domy pomocy społecznej, ośrodki interwencji kryzysowej.

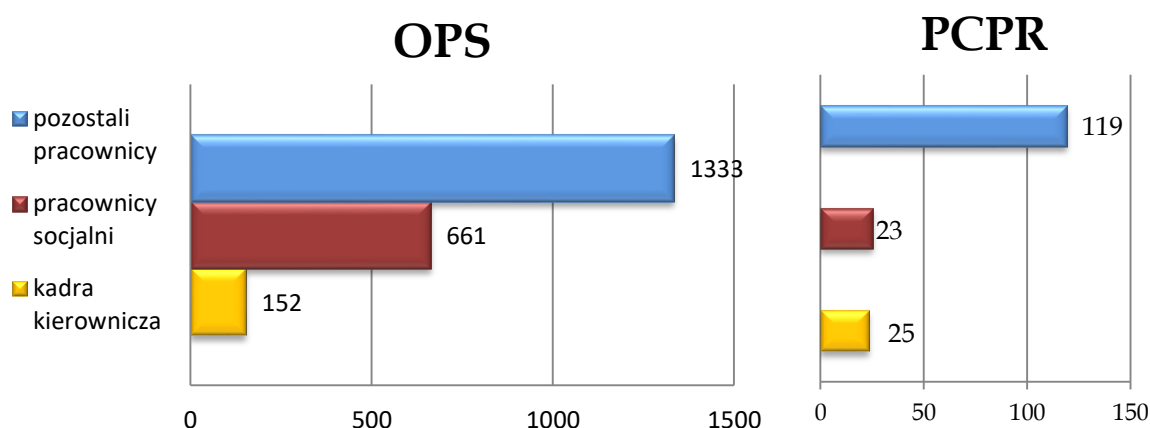
Analiza danych z OZPS wykazuje, iż w ostatnich latach można zaobserwować wzrost dostępnych miejsc w placówkach świadczących pomoc instytucjonalną mieszkańcom naszego województwa.

W ramach zasobów instytucjonalnych w czerwcu 2016 roku w województwie podlaskim została utworzona przy Regionalnym Ośrodku Polityki Społecznej Regionalna Placówka Opiekuńczo - Terapeutyczna (RPOT). Przeznaczona jest dla dzieci wymagających szczególnej opieki, które ze względu na stan zdrowia wymagają stosowania specjalistycznej opieki i rehabilitacji oraz nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej. Celem działalności Placówki jest, między innymi, zapewnienie tym dzieciom: całodobowej specjalistycznej opieki i wychowania, rehabilitacji, działań terapeutycznych, świadczeń zdrowotnych oraz zaspokojenie niezbędnych potrzeb, kształcenia, wychowania. Placówka jest przystosowana do przyjęcia 21 dzieci. W 2020 roku, w Regionalnej Placówce Opiekuńczo - Terapeutycznej przebywało 21 dzieci.

KADRA JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH POMOCY SPOŁECZNEJ

Dane ze sprawozdań gminnych i powiatowych informują, że według stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. w jednostkach pomocy społecznej tj. ośrodkach pomocy społecznej i powiatowych centrach pomocy rodzinie na terenie województwa podlaskiego zatrudnionych było łącznie 2.313 osób. Oznacza to, że w stosunku do roku poprzedniego liczba pracowników pomocy społecznej spadła w tych instytucjach o 76 osób. Według zebranych informacji w 118 ośrodkach pomocy społecznej w województwie podlaskim zatrudniano ogółem 2.146 pracowników. Analiza dowodzi, iż w strukturach jednostek gminnych kadra kierownicza placówek pomocy społecznej stanowi 7,6% ogółu zatrudnionych, zaś pracownicy socjalni ok. 30%. Ponad 62% to „pozostali pracownicy”.

WYKRES 12. Kadra OPS i PCPR zatrudniona w jednostkach pomocy społecznej na terenie województwa podlaskiego w 2020 roku



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OZPS

Analiza struktury zatrudnienia w powiatowych centrach pomocy rodzinie dowodzi, iż w 2020 roku zatrudnionych w nich były: 23 osoby na stanowisku kierowniczym, 25 pracowników socjalnych oraz 119 „pozostałych pracowników”.

Na terenie województwa podlaskiego w jednostkach pomocy społecznej zatrudniano ogółem 686 pracowników socjalnych, z czego w ośrodkach pomocy społecznej- 661. 223 pracowników socjalnych zatrudnionych w OPS posiada ukończoną specjalizację 1-go lub 2-go stopnia, co stanowi 33,7% wszystkich pracowników socjalnych zatrudnionych w OPS.

Wielkość zatrudnienia w ośrodku pomocy społecznej zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej musi być proporcjonalna do liczby ludności gmin w stosunku jeden pracownik socjalny na 2.000 mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników. Analiza danych pozyskanych w drodze Oceny Zasobów Pomocy Społecznej wykazała, iż w 2020 r. warunek ten został spełniony na terenie 101 gmin województwa podlaskiego. W stosunku do roku poprzedniego liczba gmin spełniająca ten warunek jest większa o 2. Analiza dowodzi, iż na terenie 17 gmin warunek ten nie został spełniony.

Powiatowe centra pomocy rodzinie w 2020 roku zatrudniały łącznie 25 pracowników socjalnych. Wśród nich 5 pracowników ukończyło specjalizację 1-ego lub 2-go stopnia w zawodzie.

W jednostkach pomocy społecznej tj. ośrodkach pomocy społecznej oraz powiatowych centrach pomocy rodzinie w 2020 roku zatrudnionych było także 1.452 „pozostałych pracowników”. Ośrodki pomocy społecznej zatrudniały łącznie 1.333 takich osób, zaś powiatowe centra pomocy rodzinie - 119.

Sprawozdania z Oceny Zasobów Pomocy Społecznej wykazują, że w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej na terenie województwa podlaskiego niektóre osoby znajdowały zatrudnienie w charakterze pomocniczym np. w ramach zatrudnienia subsydiowanego tj. robót publicznych czy prac interwencyjnych, stażu bądź wolontariatu. W roku 2020 zanotowano 179 osób zatrudnionych w takim charakterze. Liczba ta w stosunku do roku 2019 była niższa o 106 osób.

Dane ze sprawozdań jednostek gminnych i powiatowych informują, że w 2020 roku w jednostkach pomocy społecznej na terenie województwa podlaskiego funkcjonowało łącznie 24 zespoły pracy socjalnej i integracji społecznej (o 2 mniej niż w 2019 roku) Łączna liczba osób w tych zespołach to około 274.

ŚRODKI FINANSOWE NA WYDATKI W POMOCY SPOŁECZNEJ I INNYCH OBSZARACH POLITYKI SPOŁECZNEJ W BUDŻECIE JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Jednym z elementów badania Oceny Zasobów Pomocy Społecznej było zebranie informacji na temat środków finansowych na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w województwie podlaskim. Dane przekazane przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej dowodzą, iż całkowity koszt budżetu JST przeznaczony na politykę społeczną w 2020 roku wyniósł 2.236.777.089zł, z czego 1.852.993.848zł stanowił budżet ośrodków pomocy społecznej oraz powiatowych centrów pomocy rodzinie. W stosunku do roku poprzedniego całkowity koszy budżetu JST przeznaczony na politykę społeczną wzrósł o 264.444.002zł, zaś budżet OPS i PCPR wzrósł o 225.828.908zł. Dane prognostyczne informują, iż jednostki samorządu terytorialnego realizujące na terenie województwa podlaskiego zadania z obszaru polityki społecznej, w tym pomocy społecznej w przyszłym roku będą zwiększały swoje wydatki.

Największe środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej wydatkowano: w miastach: Białystok, Suwałki, Łomża oraz w powiatach: białostockim i wysokomazowieckim. Najmniejszą kwotę wydano w gminie Dubicze Cerkiewne.

Poniższe zestawienie tabelaryczne prezentuje informację zbiorczą o środkach finansowych wydatkowanych przez jednostki samorządu terytorialnego ogółem oraz z podziałem na OPS i PCPR celem realizacji poszczególnych zadań z obszaru pomocy społecznej.

TABELA 7. Struktura wydatków na zadania realizowane w ramach pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w roku 2020 w województwie podlaskim

| | Ogółem | Budżet OPS | Budżet PCPR |
|---|---------------|---------------|-------------|
| Ogółem wydatki | 2 236 777 089 | 2 090 514 226 | 146 262 863 |
| 85153 - Przeciwdziałanie narkomanii | 1 837 565 | 1 837 565 | 0 |
| 85154 - Przeciwdziałanie alkoholizmowi | 18 490 645 | 18 490 645 | 0 |
| 85202 - Domy pomocy społecznej | 144 582 150 | 74 743 910 | 69 838 240 |
| 85203 - Ośrodki Wsparcia | 20 646 270 | 14 247 869 | 6 398 401 |
| 85205 - Przeciwdziałanie przemoc w rodzinie | 1 550 386 | 515 454 | 1 034 932 |
| 85213 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach centrum integracji społecznej | 2 668 062 | 2 668 062 | 0 |
| 85214 - Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe | 47 109 394 | 47 109 394 | 0 |
| 85215 - Dodatki mieszkaniowe | 19 306 759 | 19 306 759 | 0 |
| 85216 - Zasiłki stałe | 29 813 010 | 29 813 010 | 0 |
| 85218 - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie | 8 049 556 | 0 | 8 049 556 |
| 85219 - Ośrodek Pomocy Społecznej | 91 442 684 | 91 442 684 | 0 |
| 85220 - Specjalistyczne poradnictwo, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej | 2 272 708 | 2 164 878 | 107 830 |
| 85228 - Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze | 22 073 290 | 21 871 570 | 201 720 |
| 85230 – Pomoc w zakresie dożywiania | 24 151 866 | 24 151 866 | 0 |
| 85231 - Pomoc dla cudzoziemców | 396 221 | 396 221 | 0 |
| 85232 - Centra Integracji Społecznej | 2 077 090 | 2 077 090 | 0 |
| 85278 - Usuwanie skutków klęsk żywiołowych | 80 377 | 80 377 | 0 |
| 85295 - Pozostała działalność | 13 073 425 | 12 827 022 | 246 403 |
| 85311 – Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych | 6 901 204 | 3 703 233 | 3 197 971 |
| 85321 - Zespoły orzekania o niepełnosprawności | 5 086 690 | 3 383 354 | 1 703 336 |
| 85324 - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych | 22 638 610 | 4 287 480 | 18 351 130 |
| 85395 - Pozostała działalność w zakresie polityki społecznej | 10 576 193 | 9 944 382 | 631 811 |
| 85415 - Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym | 10 799 737 | 10 799 737 | 0 |
| 85416 – Pomoc materialna dla uczniów o charakterze motywacyjnym | 1 566 570 | 1 383 481 | 183 089 |
| 85501 – Świadczenie wychowawcze | 1 177 982 886 | 1 176 882 961 | 1 099 925 |
| 85502 - Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego | 398 899 520 | 398 899 520 | 0 |
| 85504 - Wspieranie rodziny | 46 862 991 | 56 407 893 | 1 455 098 |
| 85505 - Tworzenie i funkcjonowanie żłobków | 35 795 299 | 35 795 299 | 0 |
| 85506 - Tworzenie i funkcjonowanie klubów dziecięcych | 48 630 | 48 630 | 0 |
| 85507 - Dzienni opiekunowie | 28 896 | 28 896 | 0 |
| 85508 - Rodziny zastępcze | 36 169 482 | 16 284 345 | 19 885 137 |
| 85510 - Działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych | 29 600 561 | 15 722 277 | 138 782 84 |
| 85513 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne, zgodnie z przepisami ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz za osoby pobierające zasiłki dla opiekunów, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów | 4 198 362 | 4 198 362 | 0 |
| 85514 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby przebywające na urloпах wychowawczych, za osoby zatrudnione jako nianie oraz za osoby sprawujące osobistą opiekę nad dzieckiem | 0 | 0 | 0 |
| 85578 - Usuwanie skutków klęsk żywiołowych | 0 | 0 | 0 |

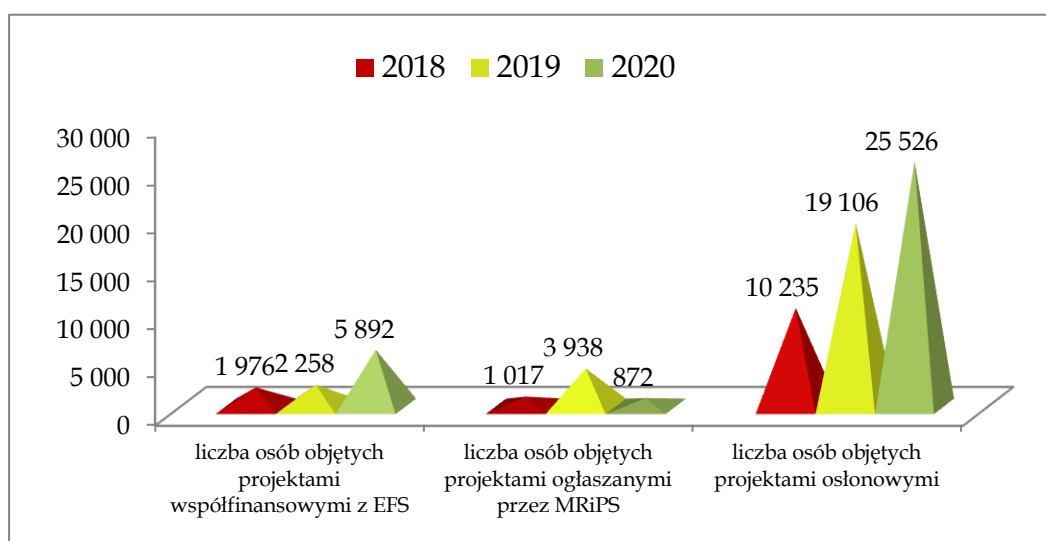
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OZPS

Z powyższej tabeli wynika, iż w 2020 roku najwyższe środki finansowe, w wysokości 1.177.982.886 zł zostały wydatkowane na świadczenia wychowawcze, co stanowi 53% ogółu przekazanego budżetu. Na drugim miejscu pod względem wysokości wydatkowanych środków znajdują się świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego, które wynoszą 398.899.520 zł, co stanowi 17% ogółu budżetu. Z danych OZPS wynika, że powyżej 6,5% ogółu budżetów gmin i powiatów przeznaczonych jest na pokrycie kosztów pobytu pensjonariuszy w domach pomocy społecznej. Analiza danych liczbowych dowodzi, że w przypadku ośrodków pomocy społecznej w roku oceny najwyższe środki finansowe przeznaczono na świadczenia wychowawcze, świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego, zaś w przypadku powiatowych centrów pomocy rodzinie narodziny zastępcze oraz Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

AKTYWNOŚĆ PROJEKTOWO – KONKURSOWA JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH POMOCY SPOŁECZNEJ

Jednym z elementów badania Oceny Zasobów Pomocy Społecznej było zdiagnozowanie poziomu aktywności projektowo-konkursowej jednostek pomocy społecznej. Poniższy wykres przedstawia dane liczbowe na temat beneficjentów różnych typów projektów w latach 2018–2020.

WYKRES 13. Aktywność projektowo-konkursowa w województwie podlaskim w latach 2018-2020



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OZPS

Z analizy sprawozdań OZPS wynika, że w 2020 roku JST z terenu województwa podlaskiego zrealizowały łącznie 92 **projekty współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego** (28 więcej niż w roku 2019). Ogólna liczba osób objęta projektami wyniosła 5.892. Analiza wykazała, że w roku 2020 liczba osób ogółem (OPS i PCPR) objętych projektami była wyższa o 3.634 osoby niż w roku poprzednim.

Ocena Zasobów Pomocy Społecznej wykazała, że w 2020 roku jednostki pomocy społecznej z terenu województwa podlaskiego wzięły udział w 30 **konkursach ogłaszanych przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej** (25 mniej niż w roku 2019). Liczba beneficjentów objętych projektami w ramach tych konkursów wyniosła 872. W stosunku do roku poprzedniego liczba beneficjentów zmalała aż o 3.066 osób.

W roku 2020 zrealizowano łącznie 101 **projektów osłonowych**, które objęły łącznie 25.526 osób (6.420 osób więcej w stosunku do roku poprzedniego) i były realizowane w 52 ośrodkach pomocy społecznej z terenu województwa podlaskiego.

WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI – ZADANIA ZLECONE W OBSZARZE POMOCY I WSPARCIA

Współpraca samorządu z organizacjami pozarządowymi może przybierać formę: zlecenia zadań w trybie działalności pożytku publicznego, zlecenia zadań w trybie zamówień publicznych oraz zlecenie wybranych usług pomocy społecznej. Analiza danych pozyskanych z Oceny Zasobów Pomocy Społecznej wskazuje, że w 2020 roku 41 jednostek pomocy społecznej terenu województwa podlaskiego współpracowało z organizacjami pozarządowymi. Wśród nich 36 to ośrodki pomocy społecznej, zaś 5 to powiatowe centra pomocy rodzinie. W porównaniu do roku poprzedniego spadła liczba jednostek pomocy społecznej zlecających zadania w trybie działalności pożytku publicznego, zamówień publicznych, bądź zlecających wybrane usługi pomocy społecznej.

TABELA 8. Jednostki gminne i powiatowe z terenu województwa podlaskiego współpracujące z organizacjami pozarządowymi w 2020 roku

| | | | |
|---------------------------|--------------------|-----------------|------|
| Powiat augustowski | Augustów | wiejska | OPS |
| Powiat augustowski | Bargłów Kościelny | wiejska | OPS |
| Powiat augustowski | Lipsk | miejsko-wiejska | OPS |
| Powiat białostocki | - | - | PCPR |
| Powiat białostocki | Czarna Białostocka | miejsko-wiejska | OPS |
| Powiat białostocki | Dobrzyniewo Duże | wiejska | OPS |
| Powiat białostocki | Gródek | wiejska | OPS |
| Powiat białostocki | Supraśl | miejsko-wiejska | OPS |
| Powiat białostocki | Turośń Kościelna | wiejska | OPS |
| Powiat białostocki | Wasilków | miejsko-wiejska | OPS |
| Powiat białostocki | Zabłudów | miejsko-wiejska | OPS |
| Powiat białostocki | M. Białystok | miejska | MOPR |
| Powiat bielski | Orla | wiejska | OPS |
| Powiat grajewski | Grajewo | wiejska | OPS |
| Powiat grajewski | Wąsosz | wiejska | OPS |
| Powiat hajnowski | Hajnówka | miejska | OPS |
| Powiat hajnowski | Narew | wiejska | OPS |
| Powiat łomżyński | M. Łomża | miejska | MOPR |
| Powiat łomżyński | - | - | PCPR |
| Powiat łomżyński | Nowogród | miejsko-wiejska | OPS |
| Powiat moniecki | Goniądz | miejsko-wiejska | OPS |
| Powiat moniecki | Jasionówka | wiejska | OPS |
| Powiat siemiatycki | Dziadkowice | wiejska | OPS |
| Powiat siemiatycki | - | - | PCPR |
| Powiat siemiatycki | Siemiatycze | miejska | OPS |
| Powiat sokólski | Korycin | wiejska | OPS |
| Powiat sokólski | Krynki | miejsko-wiejska | OPS |

| | | | |
|------------------------|-----------|-----------------|------|
| Powiat sokólski | Kuźnica | wiejska | OPS |
| Powiat sokólski | Nowy Dwór | wiejska | OPS |
| Powiat sokólski | - | - | PCPR |
| Powiat sokólski | Sokółka | miejsko-wiejska | OPS |
| Powiat suwalski | Jeleniewo | wiejska | OPS |
| Powiat suwalski | Suwałki | wiejska | OPS |

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OZPS

WNIOSKI DOTYCZĄCE OCENY ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ I MONITORINGU STRATEGII POLITYKI SPOŁECZNEJ WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO DO ROKU 2020 – ZA ROK 2020

Analiza danych uzyskanych w ramach oceny zasobów pomocy społecznej z samorządów gminnych i powiatowych oraz monitoringu Strategii stanowi podstawę do sformułowania poniższych wniosków w obszarze pomocy społecznej:

1. W 2020 roku na terenie województwa podlaskiego zamieszkiwało łącznie 1 173 286 osoby. W stosunku do poprzedniego roku liczba mieszkańców województwa zmalała o 5 067 osób.
2. Struktura demograficzna mieszkańców województwa podlaskiego charakteryzuje się niewielką przewagą kobiet (51%). Największy odsetek (61%) mieszkańców stanowią osoby w wieku produkcyjnym, 18% to - osoby do 17 r. ż. oraz 21% - emeryci.
3. Ponad połowa mieszkańców województwa podlaskiego zamieszkuje w miastach, zaś pozostałe osoby są mieszkańcami wsi.
4. W roku oceny w porównaniu do roku 2019 odnotowano wzrost ogólnej liczby osób bezrobotnych o ok. 14%. Nadal bardzo duży odsetek spośród pozostających bez pracy stanowią osoby długotrwale bezrobotne – 54,6%.
5. Na terenie województwa podlaskiego w zasobach gmin spada liczba mieszkań komunalnych oraz mieszkań socjalnych. Wśród mieszkańców województwa podlaskiego odnotowano spadek złożonych wniosków, jednak prognozy są wzrostowe i nadal istnieje zapotrzebowanie na tego typu budownictwo.
6. W 2020 roku na obszarze województwa podlaskiego funkcjonowało 178 świetlic i klubów dla seniorów. Obserwowany jest wzrost zasobów w tego typu placówkach. Ponadto na terenie województwa swoją działalność prowadzi 10 hospicjów. Liczba hospicjów w porównaniu do roku ubiegłego zmalała o 1.

7. W 2020 roku na terenie województwa podlaskiego pomocy i wsparcia udzielono ogółem 81 822 osobom (czyli 6,9% mieszkańców województwa podlaskiego).
8. Najwięcej osób, które skorzystały w 2020 roku ze wsparcia instytucji pomocy społecznej (OPS i PCPR) zamieszkiwało w mieście Białystok i mieście Suwałki oraz w powiatach: białostockim, sokólskim, bielskim, augustowskim i wysokomazowieckim. Najmniej beneficjentów zanotowano wśród mieszkańców w powiecie sejnieńskim, zambrowskim, kolneńskim oraz siemiatyckim.
9. Jednostki pomocy społecznej z terenu województwa podlaskiego w roku 2020 przyznały łącznie świadczenia 44 333 mieszkańcom, co stanowi 54,2% ogółu osób, którym udzielono pomocy i wsparcia. Aż 29423 osoby to beneficjenci, którzy korzystają ze świadczeń pomocy społecznej długotrwale.
10. W roku Oceny w ramach pomocy o charakterze pieniężnym jednostki pomocy społecznej (OPS-y i PCPR-y) udzieliły łącznie wsparcia 40 973 osobom, zaś niepieniężnym – 18 727 beneficjentom. Prognozuje się, że w roku 2021 nieznacznie wzrośnie liczba beneficjentów obu typów świadczeń.
11. Jednostki pomocy społecznej przeprowadziły łącznie wywiady środowiskowe z 45 089 osobami z 33 429 rodzin (z czego 44 713 wywiadów dokonały jednostki gminne, zaś 376 powiatowe). Liczba osób w rodzinach objętych wywiadem wyniosła 75 183. Prognoza na kolejne lata wskazuje na niewielki wzrost liczby wywiadów środowiskowych.
12. Najczęstsze powody przyznawania świadczeń z pomocy społecznej w 2020 r. przez OPS-y to: ubóstwo, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność.
13. W 2020 roku na terenie województwa podlaskiego ośrodki pomocy społecznej objęły wsparciem w postaci usług opiekuńczych 2 280 osób, z czego 28 osób otrzymało wsparcie w postaci usług specjalistycznych.
14. Ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi w 2020 roku skorzystało 335 beneficjentów.
15. W 2020 roku na terenie województwa podlaskiego pracą socjalną objęto 30 672 rodziny - o ok. 9,2% rodzin mniej niż w roku poprzednim.
16. Ośrodki pomocy społecznej w 2020 roku udzieliły poradnictwa specjalistycznego łącznie 2 214 rodzinom z terenu województwa podlaskiego.
17. W 2020 roku pomocą w formie interwencji kryzysowej objęto 1 338 rodzin.
18. W roku oceny zawarto 676 kontraktów socjalnych. W porównaniu do roku poprzedniego odnotowano spadek wskaźnika zawartych kontraktów, bo aż o 36%. Prognozy wskazują na wzrost kontraktów socjalnych w przyszłym roku.

19. W 2020 roku pomocy pieniężnej udzielono 21 147 beneficjentom w formie zasiłku celowego, 14 421 osobom w postaci zasiłku okresowego oraz 5 378 osobom w postaci zasiłku stałego.
20. W ramach pomocy niepieniężnej w województwie podlaskim najwięcej świadczeń udzielanych jest na posiłki (16 624 osoby). Odnotowuje się spadek z roku na rok liczby osób korzystających z dożywiania. W 2020 roku zdecydowana większość świadczeń dotyczyła posiłków dla dzieci (87%) i była finansowana w ramach programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu”.
21. Na terenie województwa podlaskiego znacząco zmalała liczba osób, które otrzymały świadczenie z tytułu schronienia. W roku oceny było ich 132, przy 195 osobach w roku 2019, co stanowi spadek o ok 32% w stosunku do roku 2019. Jednakże mimo spadku osób korzystających ze schronienia, kwota przeznaczona na ten cel wzrosła.
22. Z roku na rok wzrasta liczba mieszkańców województwa podlaskiego, którym gminy opłacają pobyt w domu pomocy społecznej. W 2020 roku OPS-y świadczyły odpłatność za pobyt w DPS-ach dla 1 851 mieszkańców województwa. Rosną również koszty, jakie ponoszą gminy kierując swoich mieszkańców na pobyt w DPS-ach. W roku Oceny roczny koszt prowadzenia i utrzymania w DPS wzrósł o 1.305.749 zł i wynosił ponad 53.939.919 zł.
23. W województwie podlaskim, w roku oceny liczba asystentów zatrudnionych w jednostkach pomocy społecznej wynosiła 133 i spadła o ok. 2,2% w porównaniu do roku 2019. Asystenci w ramach wykonywania swojej pracy udzielali w 2020 roku wsparcia 1136 rodzinom.
24. Na terenie województwa podlaskiego w 2020 r. funkcję rodzin zastępczych sprawowało 916 rodzin, w porównaniu do roku poprzedniego nastąpił spadek o 8 rodzin. Łącznie w tych rodzinach przebywało 1 435 dzieci.
25. Rodziny zastępcze spokrewnione z dzieckiem stanowią aż 65,6% ogółu rodzin zastępczych i ich liczba wynosi 601. Rodzin zastępczych niezawodowych na terenie województwa odnotowano 250 (27,3%), 47 rodzin zastępczych zawodowych, w tym 3 specjalistyczne. Ponadto funkcjonują 3 rodziny zastępcze pełniące funkcję pogotowia rodzinnego oraz 12 rodzinnych domów dziecka.
26. W 2020 r. 146 pełnoletnich osób opuściło rodzinne formy pieczy zastępczej, zaś 102 osoby placówki opiekuńczo - wychowawcze.
27. W roku oceny PCPR-y ze środków własnych oraz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych udzieliły dofinansowań na rehabilitację zawodową i społeczną

osób z niepełnosprawnością na łączną kwotę 40.313.093 zł. Rok wcześniej środki przeznaczone na ten cel były mniejsze o 5.437.517 zł.

28. W 2020 roku OPS-y oraz PCPRy przyznały świadczenia raz dodatki wychowawcze (Rodzina 500+) 75 575 rodzinom na łączną kwotę 633.233.250,50 zł. W roku oceny liczba rodzin oraz kwota świadczeń uległa zmniejszeniu.
29. Ośrodki pomocy społecznej z terenu województwa podlaskiego w 2020 roku udzieliły 11 760 gospodarstw domowym świadczeń w postaci dodatków mieszkaniowych (spadek o 9,8%), zaś 4 616 gospodarstw domowych pobrało świadczenie w postaci dodatku energetycznego (spadek o 23,6%).
30. Na terenie województwa podlaskiego z usług placówek pomocy społecznej skorzystało 20 354 beneficjentów.
31. W jednostkach pomocy społecznej (OPS, PCPR) na terenie województwa podlaskiego w 2020 roku zatrudnionych było 2 313 osób. OPS-y zatrudniały 152 osoby z kadry kierowniczej, 661 pracowników socjalnych oraz 1 333 pozostałych pracowników, zaś PCPR-y 23 osoby z kadry kierowniczej, 25 pracowników socjalnych i 119 pozostałych pracowników.
32. W 2020 roku w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej na terenie województwa, zatrudnionych w charakterze pomocniczym było 179 osób, w tym stażystów, wolontariuszy oraz osoby w ramach zatrudnienia subsydiowanego tj. robót publicznych czy prac interwencyjnych.
33. Całkowity koszt budżetu jednostek samorządu terytorialnego przeznaczony na politykę społeczną w 2020 roku wyniósł 2.236.777.089 zł, z czego 1.852.993.848 zł stanowił budżet ośrodków pomocy społecznej oraz powiatowych centrów pomocy rodzinie.
34. W 2020 r. na terenie województwa podlaskiego zrealizowano 92 projekty EFS (o 28 więcej niż w roku ubiegłym).
35. W roku oceny jednostki samorządu terytorialnego realizowały 30 projektów ogłoszonych przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej (liczba beneficjentów to 872, nastąpił spadek w porównaniu do roku 2019).
36. W roku 2020 projekty osłonowe objęły łącznie 25 526 osób i były realizowane w 52 jednostkach pomocy społecznej z terenu województwa podlaskiego.
37. W roku oceny 36 ośrodków pomocy społecznej oraz 5 powiatowych centrów pomocy rodzinie, współpracowało z organizacjami pozarządowymi.

REKOMENDACJE DOTYCZĄCE OCENY ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ I MONITORINGU STRATEGII POLITYKI SPOŁECZNEJ WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO DO ROKU 2020 – ZA ROK 2020

W świetle analizy przeprowadzonej w ramach Oceny Zasobów Pomocy Społecznej i monitoringu Strategii opracowano rekomendacje wskazujące najpilniejsze kierunki interwencji, które mogłyby przyczynić się do poprawy sytuacji w obszarze pomocy społecznej na terenie województwa podlaskiego:

1. Aktywne przeciwdziałanie trendom demograficznym poprzez wprowadzanie innowacyjnych rozwiązań.
2. Nakładanie na samorządy nowych ustawowych zadań powinno wiązać się ze znacznym zwiększeniem nakładów i środków finansowych z budżetu państwa.
3. Istniejąca infrastruktura budownictwa socjalnego oraz komunalnego, jak również prognozy zapotrzebowania na tego typu mieszkania, wskazuje na konieczność zwiększenia liczby lokali, poprzez rozbudowę bądź przystosowanie już istniejących zasobów.
4. Rekomenduje się zwiększenie ilości miejsc w już istniejących żłobkach i przedszkolach oraz tworzenie nowych, w związku z wciąż niedostateczną infrastrukturą społeczną.
5. Kontynuacja działań zmierzających do ułatwienia powrotu na rynek pracy matkom dzieci do lat 3 poprzez rozwój infrastruktury żłobków, klubów dziecięcych czy też zaoferowanie formy opieki opiekuna dziennego.
6. Zwiększenie zatrudnienia asystentów rodziny, w celu zmniejszenia liczby rodzin dysfunkcyjnych, borykających się z trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz zapobieganiu sytuacjom zabierania dzieci ze środowisk rodzinnych, jak również umożliwienie powrotu dzieci z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych.
7. Wzmocnienie pracy pracowników socjalnych poprzez rozwój oferty poradnictwa specjalistycznego (psychologicznego, pedagogicznego, terapeutycznego, socjoterapeutycznego, prawnego, socjalnego itp.).
8. Propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego na rzecz zwiększenia liczby zawodowych i niezawodowych rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka.
9. Zabezpieczenie środków finansowych na kontynuowanie zatrudnienia pracowników socjalnych oraz asystentów rodziny, co wpłynie na efektywność pracy oraz dostosowywanie liczby pracowników socjalnych do liczby ludności zgodnie z wymogami ustawowymi.
10. Podnoszenie poziomu i efektywności funkcjonowania pomocy społecznej poprzez profesjonalizację kadry pomocy społecznej, podnoszenie kwalifikacji, udział

pracowników w specjalistycznych kursach oraz szkoleniach, a także umożliwienie pracownikom w tym pracownikom socjalnym, asystentom rodziny oraz koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej udziału w superwizji, co zmniejszy zjawisko wypalenia zawodowego oraz wzmocni kompetencje zawodowe, a to wpłynie na jakość świadczonej pomocy na rzecz osób i rodzin wykazujących trudności w prawidłowym funkcjonowaniu w środowisku społecznym.

11. Zawodowe oraz finansowe docenienie pracowników służb społecznych poprzez zabezpieczenie środków finansowych na podwyższenie wynagrodzeń w celu niwelowania różnicy pomiędzy krajami Unii Europejskiej. Jakość oferowanych świadczeń zależy między innymi od wynagrodzenia pracowników.
12. Zastosowanie dobrych praktyk funkcjonujących w krajach Europy Zachodniej, opieki środowiskowej nad osobami starszymi oraz z niepełnosprawnościami, poprzez zapoznanie się z nimi podczas wizyt studyjnych.
13. Zapewnienie pomocy rodzinom, które nie są w stanie zapewnić należytej opieki najbliższemu potrzebującemu wsparcia w miejscu ich zamieszkania, poprzez zwiększenie usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych dla osób starszych oraz z niepełnosprawnościami.
14. Partnerska współpraca samorządu terytorialnego, sektora zdrowotnego, policji, edukacji, oraz organizacji pozarządowych oraz ośrodków pomocy społecznej, w celu skutecznego wdrażania aktywnej polityki społecznej poprzez zaspokojenie potrzeb społeczności lokalnej zwłaszcza w zakresie świadczenia pomocy o charakterze niepieniężnym np. usług opiekuńczych dla osób starszych, chorych i niepełnosprawnych, rozwijanie środowiskowych form wsparcia, zapewnienie schronienia i innych form pomocy osobom bezdomnym, a także wspierania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi i aktywizacja osób wykluczonych społecznie. Zapewnienie środków na zlecenie realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej organizacjom pozarządowym.
15. Rozwój działań nakierowanych na poprawę sytuacji bytowej osób i rodzin, ich życiowe usamodzielnienie oraz integrację ze środowiskiem, w tym w szczególności poprzez świadczenie pracy socjalnej z wykorzystaniem narzędzi w postaci kontraktu socjalnego, indywidualnego programu wychodzenia z bezdomności i innych programów.
16. Rozwój oferty dydaktycznej dla dzieci szkolnych, zwłaszcza posiadających trudności w nauce oraz szczególnie uzdolnionych.
17. Intensyfikacja działań interdyscyplinarnych na rzecz profesjonalnej pomocy rodzinom, wzmacnianie środowiskowego systemu wsparcia dzieci oraz rodzin zagrożonych dysfunkcjami i przemocą w rodzinie, prowadzenie działań edukacyjnych dla rodziców

w zakresie praw i obowiązków wobec dzieci, praca z rodzicami w celu zapobiegania odbierania dzieci rodzicom biologicznym i umieszczenia ich w rodzinach zastępczych. Udzielanie specjalistycznego poradnictwa i zapewnienie schronienia w sytuacji kryzysowej.

18. Wzmocnienie wsparcia dla rodziców zastępczych przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze poprzez grupy wsparcia oraz natężenie działań mających na celu pozyskanie kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych, zwłaszcza niezawodowych i zawodowych.
19. Intensyfikacja działań integrujących, włączających oraz animujących osoby długotrwale bezrobotne w społeczność lokalną.
20. Wspieranie aktywizacji bezrobotnych poprzez długofalowe programy ułatwiające im znalezienie pracy, a także wprowadzanie zachęt do zwiększania zatrudnienia w firmach w celu walki z bezrobociem a w szczególności z długotrwałym bezrobociem.
21. Ograniczenie obszarów ubóstwa poprzez rozwój form zatrudnienia społecznego w postaci, prac społecznie użytecznych, interwencyjnych czy robót publicznych.
22. Wzrost społecznego zaangażowania mieszkańców (seniorów, młodzieży, działaczy społecznych) we wszystkie obszary życia społecznego. Rekomenduje się promocję wolontariatu, pomocy sąsiedzkiej i udzielanie wsparcia podmiotom pozarządowym podejmującym programy mające na celu aktywizację różnych grup demograficznych.
23. Propagowanie oraz wdrażanie procesu deinstytucjonalizacji w celu minimalizacji kosztów pobytu osób wymagających całodobowej opieki w domach pomocy społecznej. Zwiększenie nakładów przez gminy na te innowacje.
24. Zagwarantowanie środków finansowych na rozwój oferty związanej z pomocą osobom starszym i potrzebującym, w zaspokojeniu potrzeb bytowych, zdrowotnych i społecznych m. in. poprzez zwiększenie dostępu do opieki zdrowotnej w miejscu zamieszkania, tworzenie placówek wsparcia dziennego, klubów integracji społecznej, klubów seniora, centrów integracji społecznej, centrów pomocy osobom z niepełnosprawnością, dostępu do teleopieki, opieki wytchnieniowej, itp.)
25. Podniesienie jakości funkcjonowania osób z niepełnosprawnością z terenu województwa podlaskiego poprzez zwiększenie dostępu do usług medycznych, rehabilitacyjnych, terapeutycznych, opiekuńczych, socjalnych, itp.
26. Rozwój mieszkalnictwa chronionego, wspomaganego, dziennych domów pobytu dla osób starszych i z niepełnosprawnością, centrów opiekuńczo-mieszkalnych.

27. Kontynuowanie oraz tworzenie nowych projektów skierowanych do osób wykluczonych społecznie, w celu przywrócenia tych osób do życia społecznego i zawodowego.
28. Poprawa i przystosowanie infrastruktury lokalowej, technicznej i informatycznej instytucji pomocy społecznej na terenie gmin miejsko-wiejskich i wiejskich (między innymi architektonicznych w przestrzeni publicznej w tym dostosowanie do osób z niepełnosprawnościami, zakup sprzętu komputerowego, wymiana oprogramowania, doposażenie stanowisk pracy).
29. Rekomenduje się monitorowanie sytuacji epidemiologicznej i podejmowanie doraźnych działań mających na celu pomoc rodzinom, których sytuacja życiowa uległa znacznemu pogorszeniu.
30. Wsparcie samorządów w zakresie tworzenia aktów prawa miejscowego, odnoszących się do społecznie odpowiedzialnych zakupów poprzez doradztwo i edukację w celu wykorzystania przy ogłaszaniu konkursów klauzul społecznych oraz zwiększenie udziału przedsiębiorstw społecznych i podmiotów ekonomii społecznej w realizacji zamówień publicznych jako podwykonawców zamówień.
31. Bieżąca, systematyczna analiza i diagnoza problemów społecznych, celem dostosowania kierunków interwencji oraz metod i narzędzi do istniejących potrzeb.

ZAKOŃCZENIE

Pomoc społeczna jest jedną z form polityki społecznej państwa, której celem jest stworzenie odpowiednich warunków osobom i rodzinom, do przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać przy wykorzystaniu własnych możliwości, uprawnień i zasobów. W tym celu organy administracji rządowej i samorządowej współpracują z organizacjami społecznymi, pozarządowymi, Kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi jak i prawnymi.

Działania mające na celu wsparcie osób i rodzin potrzebujących pomocy uregulowane są ustawą o pomocy społecznej. Ustawa nakłada na samorzady gminne zadania, które realizowane są przez Ośrodki Pomocy Społecznej. To pracownicy Ośrodków, na co dzień pracują z beneficjentami pomocy społecznej, którzy podejmują działania umożliwiające polepszenie warunków życia najsłabszych grup, zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz stwarzają warunki umożliwiające im aktywne uczestnictwo w życiu społecznym. Głównie są to problemy ubóstwa, bezrobocia, długotrwałej lub ciężkiej choroby, niepełnosprawności oraz bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.

Istotnym jest prawidłowe określenie kierunków działań, co nam umożliwia Ocena Zasobów Pomocy Społecznej, która opracowywana jest w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej i jest narzędziem do planowania budżetu na kolejny rok. W przyszłych latach wykazuje się potrzebę zwiększenia nakładów i środków finansowych dla samorządów z powodu zwiększającej się ilości ustawowych zadań.

Mamy nadzieję, iż informacje zawarte w Ocenie posłużą Państwu do wdrożenia pozytywnych zmian na terenie województwa podlaskiego, które przełożą się na poprawę sytuacji mieszkańców naszego terenu i przyczynią się do zaspokojenia ich potrzeb i oczekiwań.

SPIS TABEL

| | |
|---|----|
| TABELA 1. Dane liczbowe o osobach i rodzinach, którym przyznano świadczenia pieniężne i niepieniężne w latach 2018-2020 | 11 |
| TABELA 2. Liczba osób oraz wydatkowane kwoty na poszczególne rodzaje zasiłków udzielonych w województwie podlaskim przez ośrodki pomocy społecznej w latach 2018-2020 | 17 |
| TABELA 3. Świadczenia niepieniężne udzielone przez ośrodki pomocy społecznej w województwie podlaskim w latach 2018-2020 | 18 |
| TABELA 4. Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób z niepełnosprawnością w latach 2017-2020 | 24 |
| TABELA 5. Sport, kultura, rekreacja i turystyka osób z niepełnosprawnością w latach 2018-2020 | 25 |
| TABELA 6. Wybrane instytucje pomocy społecznej funkcjonujące w województwie podlaskim w 2020 roku | 26 |
| TABELA 7. Struktura wydatków na zadania realizowane w ramach pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w roku 2020 w województwie podlaskim | 30 |
| TABELA 8. Jednostki gminne i powiatowe z terenu województwa podlaskiego współpracujące z organizacjami pozarządowymi w 2020 roku | 33 |

SPIS WYKRESÓW

| | |
|---|----|
| WYKRES 1. Struktura mieszkańców województwa podlaskiego w 2020 r. według miejsca zamieszkania | 5 |
| WYKRES 2. Liczba mieszkańców województwa podlaskiego w latach 2017-2020 | 6 |
| WYKRES 3. Odsetek mieszkańców województwa podlaskiego w 2020 r. z uwzględnieniem przedziałów wiekowych | 7 |
| WYKRES 4. Liczba osób bezrobotnych, długotrwale bezrobotnych oraz z prawem do zasiłku w latach 2018-2020 na terenie województwa podlaskiego | 8 |
| WYKRES 5. Stan infrastruktury zasobów mieszkaniowych gmin województwa podlaskiego w latach 2017-2020 | 9 |
| WYKRES 6. Dane liczbowe o osobach i rodzinach, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy w latach 2018-2020 | 13 |
| WYKRES 7. Rodziny objęte pomocą społeczną w gminach i powiatach województwa podlaskiego w latach 2018 - 2020 (z uwzględnieniem powodów przyznania pomocy) | 14 |
| WYKRES 8. Liczba osób, które w latach 2018-2020 skorzystały z pomocy ośrodków pomocy społecznej w postaci świadczeń pieniężnych | 16 |
| WYKRES 9. Liczba asystentów rodziny w latach 2015-2020 w województwie podlaskim | 19 |
| WYKRES 10. Rodzinna piecza zastępcza na terenie województwa podlaskiego w 2020 roku | 21 |
| WYKRES 11. Liczba osób objętych wsparciem PCPR z tytułu usamodzielnienia w 2020 roku | 22 |
| WYKRES 12. Kadra OPS i PCPR zatrudniona w jednostkach pomocy społecznej na terenie województwa podlaskiego w 2020 roku | 28 |
| WYKRES 13. Aktywność projektowo-konkursowa w województwie podlaskim w latach 2018-2020 | 31 |

ZAŁĄCZNIK NR 1- OCENA ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ ZA 2020 R.-WOJEWÓDZTWO PODLASKIE

1. Dane o sytuacji demograficznej i społecznej (stan na 31.XII)

| WYSZCZEGÓLNIENIE | | Rok 2019 | Rok oceny 2020 | Prognoza* 2021 |
|---|---|----------|----------------|-------------------|
| INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA | | | | |
| Liczba mieszkań komunalnych w zasobie gminy | 1 | 13 846 | 13 055 | 12 872 |
| Liczba wniosków złożonych na mieszkanie komunalne z zasobów gminy | 2 | 2 240 | 1 866 | 1 909 |
| w tym z wiersza 1: Liczba mieszkań socjalnych (lokali) | 3 | 1 935 | 1 880 | 1 899 |
| Liczba oczekujących na mieszkanie socjalne | 4 | 843 | 784 | 773 |
| Liczba wyroków eksmisyjnych bez wskazania lokalu socjalnego | 5 | 49 | 48 | 52 |
| Liczba klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów | 6 | 166 | 178 | 195 |
| Liczba hospicjów | 7 | 11 | 10 | 10 |
| Liczba ośrodków dla cudzoziemców | 8 | 2 | 2 | 2 |

* Wielkość prognozy nie dotyczy wartości przyrostu lub spadku. W przypadku braku możliwości oszacowania wielkości liczbowych dla prognozy należy wpisać liczby odpowiadające danym z kolumny "Rok oceny".

2. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia (w całym okresie sprawozdawczym)

| WYSZCZEGÓLNIENIE | | Rok 2019 | Rok oceny 2020 | Prognoza 2021 |
|--|---|----------|----------------|------------------|
| OSOBY I RODZINY, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY I WSPARCIA | | | | |
| Liczba osób | 1 | 87 137 | 81 822 | 82 557 |
| OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRYZNANO ŚWIADCZENIE | | | | |
| Liczba osób | 2 | 48 848 | 44 333 | 44 468 |
| W tym: osoby długotrwale korzystające | 3 | 26 217 | 29 423 | 29 451 |
| Wiek 0-17 | 4 | 16 758 | 15 094 | 15 120 |
| Wiek produkcyjny * | 5 | 25 504 | 23 677 | 23 760 |
| Wiek poprodukcyjny ** | 6 | 6 602 | 5 457 | 5 481 |

| | | | | |
|--|-----------|--------|--------|--------|
| Liczba rodzin | 7 | 32 141 | 29 826 | 29 800 |
| Liczba osób w rodzinach | 8 | 74 951 | 67 642 | 67 689 |
| w tym: KOBIETY (z wierszy 2-6) | | | | |
| Ogółem | 9 | 25 667 | 21 825 | 21 893 |
| W tym: osoby długotrwale korzystające | 10 | 14 485 | 13 528 | 13 534 |
| Wiek 0-17 | 11 | 8 380 | 7 531 | 7 525 |
| Wiek 18-59 | 12 | 12 939 | 10 890 | 10 914 |
| Wiek 60 lat i więcej | 13 | 4 348 | 3 404 | 3 454 |
| OSOBY I RODZINY, Z KTÓRYMI PRZEPROWADZONO WYWIAD ŚRODOWISKOWY | | | | |
| Liczba osób ogółem | 14 | 56 492 | 45 089 | 45 327 |
| Liczba rodzin | 15 | 36 208 | 33 429 | 33 607 |
| Liczba osób w rodzinach | 16 | 86 359 | 75 183 | 76 468 |
| KONTRAKT SOCJALNY | | | | |
| Liczba zawartych kontraktów socjalnych – ogółem | 17 | 1 080 | 676 | 855 |
| Liczba osób objętych kontraktem socjalnym - ogółem | 18 | 1 120 | 802 | 1 059 |

3. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia
3.1. GMINA - ZADANIA OPS ORAZ MOPS, MOPR

| WYSZCZEGÓLNIENIE | | Rok 2019 | Rok oceny 2020 | Prognoza 2021 |
|--|----|------------|----------------|---------------|
| ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ | | | | |
| ZASIŁEK STAŁY | | | | |
| Liczba osób | 1 | 5 728 | 5 378 | 5 325 |
| Kwota świadczeń w złotych | 2 | 31 245 959 | 29 882 533 | 30 200 175 |
| W tym: (wiersze 3-6) | | | | |
| Zasilek stały dla osób samotnie gospodarujących | | | | |
| Liczba osób | 3 | 5 057 | 4 808 | 4 758 |
| Kwota świadczeń w złotych | 4 | 29 435 887 | 28 249 315 | 28 551 258 |
| Zasilek stały dla osoby w rodzinie | | | | |
| Liczba osób | 5 | 708 | 591 | 588 |
| Kwota świadczeń w złotych | 6 | 1 810 072 | 1 633 218 | 1 648 917 |
| ZASIŁEK OKRESOWY | | | | |
| Liczba osób | 7 | 15 096 | 14 421 | 14 557 |
| Kwota świadczeń w złotych | 8 | 35 605 216 | 35 282 609 | 36 009 572 |
| W tym: (wiersze 9-16) | | | | |
| Zasilek okresowy z tytułu bezrobocia | | | | |
| Liczba osób | 9 | 10 082 | 9 668 | 9 705 |
| Kwota świadczeń w złotych | 10 | 25 734 218 | 25 301 875 | 25 467 934 |
| Zasilek okresowy z tytułu długotrwałej choroby | | | | |
| Liczba osób | 11 | 1 861 | 1 578 | 1 601 |
| Kwota świadczeń w złotych | 12 | 3 000 046 | 2 828 977 | 2 923 348 |
| Zasilek okresowy z tytułu niepełnosprawności | | | | |
| Liczba osób | 13 | 2 205 | 2 004 | 2 025 |
| Kwota świadczeń w złotych | 14 | 2 114 497 | 2 102 009 | 2 176 006 |
| Zasilek okresowy z tytułu możliwości utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego | | | | |
| Liczba osób | 15 | 21 | 29 | 30 |
| Kwota świadczeń w złotych | 16 | 16 593 | 41 607 | 42 906 |
| Zasilek okresowy kontynuowany niezależnie od dochodu na podstawie art. 38 ust. 4a i 4b | | | | |
| Liczba osób | 17 | 0 | 0 | 0 |
| Kwota świadczeń w złotych | 18 | 0 | 0 | 0 |
| ZASIŁEK CELOWY OGÓLEM | | | | |
| Liczba osób | 19 | 20 105 | 21 147 | 20 805 |
| Kwota świadczeń w złotych | 20 | 24 820 362 | 25 444 449 | 25 119 837 |

| W tym: (wiersze 21 - 22) | | | | |
|--|-----------|------------|------------|------------|
| ZASIŁEK CELOWY PRYZNANY W RAMACH PROGRAMU WIELOLETNIEGO "POSILEK W SZKOLE I W DOMU" | | | | |
| Liczba osób | 21 | 14 161 | 15 025 | 15 104 |
| Kwota świadczeń w złotych | 22 | 15 458 276 | 16 955 353 | 17 305 898 |
| ZASIŁEK CELOWY PRYZNANY NIEZALEŻNIE OD DOCHODU na podstawie art. 39a ust. 1 i 2 | | | | |
| Liczba osób | 23 | 0 | 27 | 0 |
| Kwota świadczeń w złotych | 24 | 0 | 14 950 | 0 |
| ŚWIADCZENIA NIEPIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ | | | | |
| POSILEK OGÓLEM | | | | |
| Liczba osób | 25 | 19 869 | 16 624 | 16 900 |
| Kwota świadczeń w złotych | 26 | 12 460 932 | 7 070 495 | 7 538 033 |
| W tym: (z wierszy 25 - 26) | | | | |
| DLA DZIECI | | | | |
| Liczba osób | 27 | 18 237 | 14 476 | 14 491 |
| Kwota świadczeń w złotych | 28 | 10 078 086 | 4 336 712 | 4 752 868 |
| W tym (z wierszy 25-26): | | | | |
| POSILEK świadczenie przyznane w ramach programu wieloletniego "Posilek w szkole i w domu" | | | | |
| Liczba osób | 29 | 19 290 | 15 695 | 15 963 |
| Kwota świadczeń w złotych | 30 | 11 907 770 | 6 334 244 | 6 790 782 |
| W tym (z wierszy 29-30): | | | | |
| DLA DZIECI | | | | |
| Liczba osób | 31 | 17 977 | 14 260 | 14 495 |
| Kwota świadczeń w złotych | 32 | 10 003 368 | 4 359 997 | 4 823 795 |
| SCHRONIENIE | | | | |
| Liczba osób | 33 | 195 | 132 | 143 |
| Kwota świadczeń w złotych | 34 | 1 594 866 | 3 346 416 | 3 369 116 |
| UBRANIE | | | | |
| Liczba osób | 35 | 7 | 3 | 5 |
| Kwota świadczeń w złotych | 36 | 2 343 | 450 | 1 450 |
| SPRAWIENIE POGRZEBU | | | | |
| Liczba rodzin | 37 | 106 | 117 | 129 |
| Kwota świadczeń w złotych | 38 | 280 391 | 295 657 | 356 529 |
| ODPŁATNOŚĆ GMINY ZA POBYT W DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ | | | | |
| Liczba osób | 39 | 1 837 | 1 851 | 1 899 |
| Kwota świadczeń w złotych | 40 | 52 634 170 | 53 939 919 | 57 746 866 |

| WSPIERANIE RODZINY I PIECZA ZASTĘPCZA | | | | |
|--|-----------|-----------|-----------|-----------|
| Liczba rodzin objęta pracą asystenta rodziny | 41 | 1 279 | 1 136 | 1 159 |
| Liczba rodzin wspierających | 42 | 0 | 0 | 0 |
| Liczba asystentów rodziny | 43 | 136 | 133 | 122 |
| Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej w złotych | 44 | 5 147 088 | 6 362 365 | 6 423 133 |

3.2. POWIAT - ZADANIA PCPR ORAZ MOPR

| WYSZCZEGÓLNIENIE | | Rok 2019 | Rok oceny 2020 | Prognoza 2021 |
|--|-----------|-----------------|-----------------------|----------------------|
| INDYWIDUALNE PROGRAMY POMOCY | | | | |
| PROGRAM ODDZIAŁYWAŃ KOREKCYJNO-EDUKACYJNYCH DLA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC W RODZINIE | | | | |
| Liczba osób korzystających z usług | 1 | 206 | 114 | 116 |
| USAMODZIELNIENIE | | | | |
| PEŁNOLETNIE OSOBY OPUSZCZAJĄCE INSTYTUCJE O KTÓRYCH MOWA W ART. 88 UST.1 USTAWY O POMOCY SPOŁECZNEJ | | | | |
| Liczba osób | 2 | 35 | 34 | 45 |
| Kwota świadczeń w złotych | 3 | 162 430 | 158 503 | 258 351 |
| W TYM: (od poz. 4 do poz. 9) | | | | |
| POMOC PIENIĘŻNA NA USAMODZIELNIENIE | | | | |
| Liczba osób | 4 | 5 | 11 | 11 |
| Kwota świadczeń w złotych | 5 | 17 630 | 42 312 | 49 364 |
| POMOC PIENIĘŻNA NA KONTYNUOWANIE NAUKI | | | | |
| Liczba osób | 6 | 30 | 24 | 32 |
| Kwota świadczeń w złotych | 7 | 130 413 | 81 592 | 159 295 |
| POMOC PIENIĘŻNA NA ZAGOSPODAROWANIE | | | | |
| Liczba osób | 8 | 5 | 13 | 13 |
| Kwota świadczeń w złotych | 9 | 14 387 | 34 599 | 44 143 |
| REHABILITACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ | | | | |
| Ogólna kwota dofinansowania (PFRON, środki własne powiatu) | 10 | 34 875 576 | 40 313 093 | 44 325 973 |
| POMOC NA LIKWIDACJĘ BARIER ARCHITEKTONICZNYCH, TECHNICZNYCH I W KOMUNIKOWANIU SIĘ | | | | |
| Liczba osób, które uzyskały dofinansowanie | 11 | 458 | 632 | 696 |
| Wartość dofinansowania w złotych | 12 | 1 618 853 | 2 626 789 | 3 031 211 |

| TURNUSY REHABILITACYJNE | | | | |
|---|----|-----------|-----------|-----------|
| Liczba osób, które uzyskały pomoc | 13 | 1 728 | 1 205 | 1 537 |
| Wartość dofinansowania w złotych | 14 | 2 069 823 | 1 535 890 | 2 519 431 |
| ZAOPATRZENIE W PRZEDMIOTY ORTOPEDYCZNE, ŚRODKI POMOCNICZE I SPRZĘT REHABILITACYJNY | | | | |
| Liczba osób, które uzyskały pomoc | 15 | 6 613 | 6 324 | 6 681 |
| Wartość dofinansowania w złotych | 16 | 5 916 008 | 6 709 384 | 7 176 659 |
| PROGRAM "AKTYWNY SAMORZĄD" | | | | |
| Liczba świadczeń | 17 | 876 | 937 | 936 |
| Wartość dofinansowania w złotych | 18 | 3 849 470 | 4 654 954 | 5 042 610 |
| DOFINANSOWANIE SPORTU, KULTURY, REKREACJI I TURYSTYKI | | | | |
| Liczba dofinansowanych imprez | 19 | 76 | 19 | 60 |
| Liczba niepełnosprawnych uczestników | 20 | 4 839 | 596 | 2 496 |
| Wartość dofinansowania ogółem w złotych | 21 | 199 904 | 67 261 | 213 331 |
| DOFINANSOWANIE USŁUG TŁUMACZA JĘZYKA MIGOWEGO LUB TŁUMACZA - PRZEWODNIKA | | | | |
| Wartość dofinansowania w złotych | 22 | 0 | 0 | 2 000 |

4. Inne rodzaje pomocy i świadczeń

| WYSZCZEGÓLNIENIE | | Rok 2019 | Rok oceny 2020 | Prognoza 2021 |
|-----------------------------|---|------------|----------------|---------------|
| DODATKI MIESZKANIOWE | | | | |
| Liczba gospodarstw domowych | 1 | 12 587 | 11 760 | 11 997 |
| Kwota świadczeń w złotych | 2 | 19 900 882 | 18 462 196 | 19 058 696 |
| DODATKI ENERGETYCZNE | | | | |
| Liczba gospodarstw domowych | 3 | 5 602 | 4 616 | 4 708 |
| Kwota świadczeń w złotych | 4 | 538 522 | 433 890 | 470 373 |

5. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia

| WYSZCZEGÓLNIENIE | | Rok 2019 | Rok oceny 2012 | Prognoza 2021 |
|--|----|------------|----------------|---------------|
| OŚRODKI WSPARCIA - OGÓLEM | | | | |
| Liczba miejsc w placówkach ogółem | 1 | X | 2 878 | 2 955 |
| Liczba osób korzystających | 2 | X | 6 514 | 6 890 |
| Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku) | 3 | X | 178 | 187 |
| Liczba decyzji odmownych (wg stanu na 31 grudnia danego roku) | 4 | X | 5 | 1 |
| Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku) | 5 | X | 653 | 667 |
| Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych) | 6 | X | 45 320 538 | 46 897 371 |
| W TYM (z wierszy 1-6): | | | | |
| ŚRODOWISKOWE DOMY SAMOPOMOCY | | | | |
| Liczba miejsc w placówkach ogółem | 7 | 861 | 918 | 918 |
| Liczba osób korzystających | 8 | 969 | 933 | 972 |
| Liczba osób umieszczonych | 9 | 299 | 221 | 220 |
| Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku) | 10 | 9 | 8 | 5 |
| Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku) | 11 | 288 | 294 | 304 |
| Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych) | 12 | 19 468 771 | 19 452 941 | 20 557 432 |

| DZIENNE DOMY POMOCY | | | | |
|---|-----------|-----------|-----------|-----------|
| Liczba miejsc w placówkach ogółem | 13 | 459 | 435 | 447 |
| Liczba osób korzystających | 14 | 872 | 845 | 859 |
| Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku) | 15 | 59 | 68 | 67 |
| Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku) | 16 | 64 | 63 | 63 |
| Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych) | 17 | 4 656 018 | 5 268 953 | 5 785 411 |
| KLUBY SAMOPOMOCY | | | | |
| Liczba miejsc w placówkach ogółem | 18 | 340 | 731 | 798 |
| Liczba osób korzystających | 19 | 423 | 771 | 872 |
| Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku) | 20 | 0 | 0 | 17 |
| Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku) | 21 | 18 | 35 | 43 |
| Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych) | 22 | 869 188 | 1 518 281 | 2 068 774 |
| NOCLEGOWNIE, SCHRONISKA DLA OSÓB BEZDOMNYCH i SCHRONISKA DLA OSÓB BEZDOMNYCH Z USŁUGAMI OPIEKUŃCZYMI | | | | |
| Liczba miejsc w placówkach ogółem | 23 | X | 128 | 128 |
| Liczba osób korzystających | 24 | X | 124 | 132 |

| | | | | |
|--|----|---------|-----------|-----------|
| Liczba osób skierowanych w wyniku eksmisji | 25 | X | 7 | 10 |
| Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku) | 26 | X | 10 | 7 |
| Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych) | 27 | X | 1 601 060 | 1 601 060 |
| OGRZEWALNIE | | | | |
| Liczba miejsc w placówkach ogółem | 28 | 67 | 67 | 77 |
| Liczba osób korzystających | 29 | 550 | 367 | 367 |
| Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku) | 30 | 0 | 0 | 0 |
| Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych) | 31 | 519 265 | 376 370 | 376 370 |

| WYSZCZEGÓLNIENIE | | Rok 2019 | Rok oceny 2020 | Prognoza 2021 |
|---|---|----------|----------------|---------------|
| DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ | | | | |
| Liczba miejsc w placówkach ogółem | 1 | 2 162 | 2 178 | 2 178 |
| Liczba osób korzystających | 2 | 2 410 | 2 398 | 2 406 |
| Liczba osób umieszczonych | 3 | 349 | 348 | 386 |
| Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku) | 4 | 227 | 153 | 143 |
| Liczba decyzji odmownych (wg stanu na 31 grudnia danego roku) | 5 | 3 | 6 | 2 |

| | | | | |
|---|-----------|-------------|-------------|-------------|
| Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku) | 6 | 1 563 | 1 555 | 1 554 |
| Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych) | 7 | 105 525 632 | 120 757 259 | 120 192 951 |
| MIESZKANIA CHRONIONE OGÓŁEM | | | | |
| Liczba miejsc w placówkach ogółem | 8 | 64 | 68 | 71 |
| Liczba osób korzystających | 9 | 51 | 44 | 60 |
| Liczba osób umieszczonych | 10 | 30 | 26 | 41 |
| Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku) | 11 | 6 | 2 | 3 |
| Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku) | 12 | 3 | 5 | 7 |
| Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych) | 13 | 441 941 | 513 656 | 535 615 |
| OŚRODKI INTERWENCJI KRYZYSOWEJ OGÓŁEM | | | | |
| Liczba miejsc w placówkach ogółem | 14 | 41 | 41 | 41 |
| Liczba osób korzystających | 15 | 1 650 | 128 | 1 224 |
| JEDNOSTKI SPECJALISTYCZNEGO PORADNICTWA | | | | |
| Liczba osób korzystających | 16 | 4 080 | 5 453 | 5 624 |
| Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku) | 17 | 61 | 90 | 94 |

| | | | | |
|---|-----------|------------|------------|------------|
| Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych) | 18 | 2 888 455 | 4 038 183 | 4 423 950 |
| PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO OGÓLEM | | | | |
| Liczba miejsc w placówkach ogółem | 19 | 1 532 | 1 534 | 1 484 |
| Liczba osób korzystających | 20 | 1 435 | 1 099 | 1 025 |
| Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku) | 21 | 174 | 141 | 135 |
| Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych) | 22 | 5 814 013 | 5 606 889 | 5 571 178 |
| PLACÓWKI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZE OGÓLEM | | | | |
| Liczba miejsc w placówkach ogółem | 23 | 437 | 447 | 363 |
| Liczba osób korzystających | 24 | 401 | 392 | 459 |
| Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku) | 25 | 276 | 288 | 280 |
| Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych) | 26 | 20 329 591 | 22 193 747 | 24 209 140 |
| W tym: PLACÓWKI TYPU RODZINNEGO | | | | |
| Liczba miejsc w placówkach ogółem | 27 | 35 | 29 | 45 |
| Liczba osób korzystających | 28 | 34 | 24 | 50 |
| Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku) | 29 | 22 | 14 | 31 |

| | | | | |
|--|----|------------|------------|------------|
| Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych) | 30 | 1 290 953 | 1 183 374 | 2 494 887 |
| CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ | | | | |
| Liczba uczestników zajęć | 31 | 230 | 405 | 468 |
| KLUB INTEGRACJI SPOŁECZNEJ | | | | |
| Liczba uczestników zajęć | 32 | 68 | 154 | 143 |
| WARSZTAT TERAPII ZAJĘCIOWEJ | | | | |
| Liczba uczestników zajęć | 33 | 916 | 913 | 913 |
| Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku) | 34 | 331 | 325 | 325 |
| Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych) | 35 | 17 565 260 | 20 303 048 | 21 273 690 |
| ZAKŁAD AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ | | | | |
| Liczba uczestników zajęć | 36 | 117 | 126 | 126 |

**Uwzględniono DPS prowadzony przez samorząd województwa podlaskiego*

5.1 Inne instytucje pomocy i wsparcia

| INNE INSTYTUCJE POMOCY I WSPARCIA | | | | | |
|---|--|---|----------|----------------|---------------|
| Rodzaj instytucji | Wyszczególnienie | | Rok 2019 | Rok oceny 2020 | Prognoza 2021 |
| Spółdzielnie socjalne dla których JST jest założycielem lub członkiem | Liczba spółdzielni socjalnych | 1 | 2 | 2 | 3 |
| | Liczba osób korzystających / uczestników | 2 | 35 | 36 | 48 |
| | Kadra spółdzielni socjalnych - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku) | 3 | 11 | 10 | 15 |
| Liczba organizacji pozarządowych w obszarze włączenia społecznego działających na terenie JST | 4 | | 74 | 504 | 519 |

| | | | | | |
|------------------------------------|--|----|-----|-----|-----|
| ośrodek wsparcia - klub samopomocy | Liczba placówek | 5 | 1 | 1 | 1 |
| | Liczba osób korzystających / uczestników | 6 | 175 | 148 | 148 |
| centrum integracji społecznej | Liczba placówek | 7 | 3 | 3 | 3 |
| | Liczba osób korzystających / uczestników | 8 | 65 | 47 | 47 |
| zakład aktywności zawodowej | Liczba placówek | 9 | 2 | 2 | 2 |
| | Liczba osób korzystających / uczestników | 10 | 48 | 61 | 61 |

6. Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego (zadania własne i zadania zlecone)

| WYSZCZEGÓLNIENIE | | Rok 2019 | Rok oceny 2020 | Prognoza 2021 |
|---|-----------|---------------|----------------|---------------|
| OGÓLEM | | | | |
| OGÓLEM (działy) | 1 | 1 974 703 864 | 2 236 777 089 | 2 280 204 268 |
| W tym: w budżecie OPS/PCPR | 2 | 1 632 296 776 | 1 852 993 848 | 1 977 506 845 |
| 851 - OCHRONA ZDROWIA | | | | |
| 85153 - Przeciwdziałanie narkomanii | 3 | 1 745 186 | 1 837 565 | 1 995 827 |
| w tym: w budżecie OPS / PCPR | 4 | 66 776 | 51 069 | 158 770 |
| 85154 - Przeciwdziałanie alkoholizmowi | 5 | 22 766 765 | 18 490 645 | 18 678 804 |
| w tym: w budżecie OPS / PCPR | 6 | 3 199 709 | 3 450 926 | 3 650 657 |
| 852 - POMOC SPOŁECZNA | | | | |
| 85202 - Domy pomocy społecznej | 7 | 126 747 110 | 144 582 150 | 143 775 415 |
| w tym: w budżecie OPS / PCPR | 8 | 27 821 007 | 28 433 747 | 31 336 145 |
| 85203 - Ośrodki Wsparcia | 9 | 24 540 251 | 20 646 270 | 21 900 715 |
| w tym: w budżecie OPS / PCPR | 10 | 6 058 486 | 3 868 713 | 4 153 795 |
| 85205 - Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie | 11 | 1 859 308 | 1 550 386 | 1 788 795 |
| w tym: w budżecie OPS / PCPR | 12 | 1 713 399 | 1 480 050 | 1 672 400 |

| | | | | |
|--|-----------|------------|------------|------------|
| 85213 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz za osoby uczestniczące w zajęciach centrum integracji społecznej | 13 | 2 599 986 | 2 668 062 | 2 742 340 |
| w tym: w budżecie OPS / PCPR | 14 | 2 592 491 | 2 651 800 | 2 724 613 |
| 85214 - Zasilki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe | 15 | 48 201 134 | 47 109 394 | 50 223 924 |
| w tym: w budżecie OPS / PCPR | 16 | 47 724 244 | 46 889 627 | 49 381 671 |
| 85215 - Dodatki mieszkaniowe | 17 | 20 177 767 | 19 306 759 | 19 988 494 |
| w tym: w budżecie OPS / PCPR | 18 | 6 056 387 | 6 357 678 | 6 706 912 |
| 85216 - Zasilki stałe | 19 | 31 282 365 | 29 813 010 | 30 201 108 |
| w tym: w budżecie OPS / PCPR | 20 | 31 190 907 | 29 721 596 | 30 101 108 |
| 85218 - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie | 21 | 7 509 570 | 8 049 556 | 9 497 539 |
| w tym: w budżecie OPS/PCPR | 22 | 7 509 570 | 8 049 556 | 9 497 539 |
| 85219 - Ośrodek Pomocy Społecznej | 23 | 91 388 824 | 91 442 684 | 99 781 658 |
| w tym: w budżecie OPS/PCPR | 24 | 87 398 629 | 90 883 174 | 99 246 437 |
| 85220 - Specjalistyczne poradnictwo, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej | 25 | 2 366 561 | 2 272 708 | 2 425 787 |

| | | | | |
|---|-----------|------------|------------|------------|
| w tym: w budżecie OPS / PCPR | 26 | 1 734 276 | 1 739 127 | 1 792 706 |
| 85228 - Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze | 27 | 20 015 256 | 22 073 290 | 23 260 011 |
| w tym: w budżecie OPS / PCPR | 28 | 19 522 272 | 21 421 271 | 22 418 715 |
| 85230 - Pomoc w zakresie dożywiania | 29 | 28 448 097 | 24 151 866 | 26 017 463 |
| w tym: w budżecie OPS / PCPR | 30 | 27 818 105 | 23 593 888 | 25 109 585 |
| 85231 - Pomoc dla cudzoziemców | 31 | 616 676 | 396 221 | 480 600 |
| w tym: w budżecie OPS / PCPR | 32 | 616 676 | 396 221 | 480 600 |
| W tym (z wiersza 31): Wydatki na pomoc dla cudzoziemców w celu integracji ze środowiskiem (cudzoziemcy, którzy uzyskali status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą) | 33 | 280 376 | 98 721 | 170 000 |
| w tym: w budżecie OPS / PCPR | 34 | 280 376 | 98 721 | 170 000 |
| 85232 - Centra Integracji Społecznej | 35 | 477 769 | 2 077 090 | 3 293 257 |
| w tym: w budżecie OPS / PCPR | 36 | 58 024 | 182 713 | 221 514 |
| 85278 - Usuwanie skutków klęsk żywiołowych | 37 | 66 000 | 80 377 | 70 000 |
| w tym: w budżecie OPS / PCPR | 38 | 66 000 | 80 377 | 70 000 |
| 85295 - Pozostała działalność | 39 | 12 315 711 | 13 073 425 | 13 358 902 |
| w tym: w budżecie OPS / PCPR | 40 | 6 410 006 | 8 611 113 | 8 070 502 |

| 853 - POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ | | | | |
|--|-----------|-------------|---------------|---------------|
| 85311 - Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych | 41 | 5 886 272 | 6 901 204 | 7 646 296 |
| w tym: w budżecie OPS / PCPR | 42 | 537 669 | 529 660 | 540 146 |
| 85321 - Zespoły orzekania o niepełnosprawności | 43 | 4 745 264 | 5 086 690 | 5 886 335 |
| w tym: w budżecie dyspozycji OPS / PCPR | 44 | 1 807 254 | 2 147 889 | 2 039 841 |
| 85324 - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych | 45 | 18 552 968 | 22 638 610 | 23 802 865 |
| w tym: w budżecie OPS / PCPR | 46 | 14 142 563 | 17 206 591 | 18 393 741 |
| 85395 - Pozostała działalność w zakresie polityki społecznej | 47 | 11 441 588 | 10 576 193 | 12 711 590 |
| w tym: w budżecie OPS / PCPR | 48 | 7 415 563 | 7 414 825 | 11 543 264 |
| 854 - EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA | | | | |
| 85415 - Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym | 49 | 13 094 880 | 10 799 737 | 9 778 545 |
| w tym: w budżecie OPS / PCPR | 50 | 3 682 831 | 4 429 777 | 3 790 535 |
| 85416 - Pomoc materialna dla uczniów o charakterze motywacyjnym | 51 | 1 542 376 | 1 566 570 | 1 864 750 |
| w tym: w budżecie OPS / PCPR | 52 | 0 | 28 788 | 37 600 |
| 855 - RODZINA | | | | |
| 85501 - Świadczenie wychowawcze | 53 | 946 012 672 | 1 177 982 886 | 1 188 531 745 |
| w tym: w budżecie OPS / PCPR | 54 | 876 595 444 | 1 084 407 522 | 1 155 675 933 |

| | | | | |
|--|-----------|-------------|-------------|-------------|
| 85502 - Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego | 55 | 392 195 910 | 398 899 520 | 399 169 562 |
| w tym: w budżecie OPS / PCPR | 56 | 364 389 622 | 367 146 000 | 388 890 637 |
| 85504 - Wspieranie rodziny | 57 | 44 047 993 | 46 862 991 | 46 159 491 |
| w tym: w budżecie OPS / PCPR | 58 | 40 072 581 | 42 581 858 | 43 975 260 |
| 85505 - Tworzenie i funkcjonowanie żłobków | 59 | 27 865 560 | 35 795 299 | 38 563 223 |
| w tym: w budżecie OPS / PCPR | 60 | 210 934 | 213 843 | 213 843 |
| 85506 - Tworzenie i funkcjonowanie klubów dziecięcych | 61 | 184 985 | 48 630 | 281 601 |
| w tym: w budżecie OPS / PCPR | 62 | 0 | 0 | 0 |
| 85507 - Dzienni opiekunowie | 63 | 81 581 | 28 896 | 15 000 |
| w tym: w budżecie OPS / PCPR | 64 | 74 023 | 28 896 | 15 000 |
| 85508 - Rodziny zastępcze | 65 | 34 584 960 | 36 169 482 | 39 212 771 |
| w tym: w budżecie OPS / PCPR | 66 | 34 576 650 | 36 161 154 | 39 206 075 |
| 85510 - Działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych | 67 | 28 033 018 | 29 600 561 | 33 006 297 |
| w tym: w budżecie OPS / PCPR | 68 | 8 209 885 | 8 939 669 | 12 386 836 |

| | | | | |
|--|-----------|-----------|-----------|-----------|
| 85513 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne, zgodnie z przepisami ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz za osoby pobierające zasiłki dla opiekunów, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów | 69 | 3 309 501 | 4 198 362 | 4 092 558 |
| w tym: w budżecie OPS / PCPR | 70 | 3 024 793 | 3 894 730 | 4 003 465 |
| 85514 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby przebywające na urloпах wychowawczych, za osoby zatrudnione jako nianie oraz za osoby sprawujące osobistą opiekę nad dzieckiem | 71 | 0 | 0 | 0 |
| w tym: w budżecie OPS / PCPR | 72 | 0 | 0 | 0 |

ZAŁĄCZNIK NR 2- MONITORING STRATEGII POLITYKI SPOŁECZNEJ WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO DO ROKU 2020 ZA 2020 ROK

| Obszar strategiczny | Wskaźnik | Miara | Źródło | Wartość bazowa – Rok 2016 | Rok 2017 | Rok 2018 | Rok 2019 | Rok 2020 | Dynamika (%) |
|--|---|--|------------|---------------------------|----------|----------|----------|----------|--------------|
| Zaspokajanie potrzeb rodzin w województwie podlaskim | 1. Dane o sytuacji demograficznej | Liczba osób: | GUS | 206 087 | 206 019 | 205 887 | 205 770 | 205 196 | 99,6% |
| | | 1. w wieku przedprodukcyjnym | | 744 253 | 736 693 | 728 433 | 719 176 | 710 612 | 96,5% |
| | | 2. w wieku produkcyjnym | | 236 285 | 241 836 | 247 213 | 253 407 | 257 478 | 106,5% |
| | 2. Wskaźnik dostępności mieszkań komunalnych i socjalnych w zasobach gminy | 1. Liczba mieszkań komunalnych | OZPS | 15 078 | 14 745 | 14 209 | 13 857 | 13 055 | 86,6% |
| | | - w tym liczba mieszkań socjalnych (lokali) | | 1 796 | 1 932 | 1 962 | 1 921 | 1 880 | 104,7% |
| | 3. Wskaźnik najczęstszych powodów udzielania pomocy i wsparcia rodzinom korzystającym z pomocy społecznej | Liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu: | MRPiPS -03 | 27 180 | 24 575 | 21 366 | 19 108 | 17 464 | 64,2% |
| | | 1. Ubóstwa | | 20 136 | 17 588 | 14 823 | 12 717 | 12 133 | 60,2% |
| | | 2. Bezrobocia | | 12 438 | 12 027 | 11 192 | 11 094 | 9 986 | 80,3% |
| | | 3. Niepełnosprawności | | 12 248 | 12 132 | 11 788 | 11 560 | 10 490 | 85,6% |
| | | 4. Długotrwałej lub ciężkiej choroby | | 5 997 | 5 179 | 5 025 | 4 834 | 4 664 | 77,8% |
| | | 5. Bezradności | | 1 748 | 1 794 | 1 638 | 1 520 | 1 438 | 82,3% |
| | | 6. Alkoholizmu | | 4 389 | 3 857 | 3 784 | 3 456 | 3 013 | 68,6% |
| | 7. Potrzeby ochrony macierzyństwa | | | | | | | | |
| | 4. Wskaźnik deprivacji lokalnej (wartość wskaźnika liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie na każde 1000 mieszkańców) | Liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie / Liczba mieszkańców x 1000 | OZPS | 54,30 | 75,23 | 69,34 | 41,47 | 37,62 | -16,68 p.p |
| | 5. Wskaźnik długotrwałe korzystających z pomocy (wartość wskaźnika | Liczba osób długotrwałe korzystających ze świadczeń / Liczba osób, którym przyznano świadczenie x 100% | OZPS | 62% | 63 % | 63% | 54% | 66% | +4 p.p. |

| | | | | | | | | | |
|---------------------------------|--|--|-----------|--------|--------|--------|------|--------|-----------|
| | procentowy udział osób długotrwale korzystających ze świadczeń w ogólnej liczbie świadczeniobiorców) | | | | | | | | |
| | 6. Wskaźnik pomocy pieniężnej | Liczba osób, którym przyznano świadczenie pieniężne / Liczba osób, którym przyznano świadczenie ogółem x 100% | OZPS | 58% | 59% | 87% | 84% | 92% | +34 p.p. |
| | 7. Wskaźnik pomocy niepieniężnej | Liczba osób, którym przyznano świadczenie niepieniężne / Liczba osób, którym przyznano świadczenie ogółem x 100% | OZPS | 50% | 47% | 46% | 45% | 42% | -8 p.p. |
| | 8. Wskaźnik dostępności żłobków/przedszkoli | Liczba: | GUS | 72 | 80 | 83 | 100 | 109 | 151,4% |
| 1. Żłobków | | 2 699 | | 2 901 | 3 610 | 4387 | 5052 | 187,2% | |
| 2. Dostępnych miejsc w żłobkach | | 602 | | 637 | 289 | 301 | 317 | 52,6 | |
| 2. Przedszkoli | | 36 290 | | 37 320 | 30 611 | 29 553 | b.d | - | |
| | 9. Wskaźnik dostępności zasobów kultury | Liczba: | GUS | 7 | 8 | 7 | 7 | 7 | 100% |
| 1. Teatrów | | 12 | | 13 | 11 | 11 | 12 | 100% | |
| 2. Kin | | 30 | | b/d | 30 | 29 | 21 | 70% | |
| 3. Muzeów | | 184 | | 181 | 174 | 184 | 181 | 98,4% | |
| | Wypełnianie funkcji rodziny (rodziny z osobami zależnymi, bezpieczeństwo) | 1. Wskaźnik kontraktu socjalnego | OZPS | 1,6% | 2% | 3% | 2% | 1,8% | +0,2 p.p. |
| | | 2. Wskaźnik interwencji kryzysowej | MRPiPS-03 | 2% | 2,3% | 2,3% | 2,2% | 4,5% | +2,5 p.p. |
| | | 3. Wskaźnik zaspokojenia potrzeb miejsc w domach | OZPS | 66% | 67% | 69% | 60% | 69% | +3% p.p. |
| | | 1. Liczba osób umieszczonych w domu pomocy społecznej 2. Liczba osób oczekujących na | | | | | | | |

| | | | | | | | | | |
|--|--|--|------|-----|-----|-----|-----|-------|----------|
| | pomocy społecznej | umieszczenie w domu pomocy społecznej Wartość wskaźnika (w1x100)/(w1+w2) | | | | | | | |
| | 4. Wskaźnik zaspokojenia potrzeb miejsc w środowiskowych domach samopomocy | 1. Liczba osób umieszczonych w środowiskowych domach samopomocy 2. Liczba osób oczekujących na umieszczenie w środowiskowym domu pomocy społecznej Wartość wskaźnika (w1x100)/(w1+w2) | OZPS | 97% | 95% | 90% | 97% | 96% | -1 p.p. |
| | 5. Wskaźnik zaspokojenia potrzeb miejsc w mieszkaniach chronionych | 1. Liczba osób umieszczonych w mieszkaniu chronionym 2. Liczba osób oczekujących na umieszczenie w mieszkaniu chronionym Wartość wskaźnika (w1x100)/(w1+w2) | OZPS | 72% | 76% | 89% | 83% | 93% | +21 p.p. |
| | 6. Wskaźnik wykorzystania miejsc noclegowych dla osób bezdomnych (wartość wskaźnika liczba osób przypadająca na 1 miejsce noclegowe) | Liczba osób korzystających z pomocy z powodu bezdomności / Liczba miejsc pobytu w noclegowniach, schroniskach, domach dla bezdomnych | OZPS | 9 | 3 | 3 | 2 | 2 | -7 p.p. |
| | 7. Wskaźnik wspierania rodziny i pieczy zastępczej | 1. Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem | PUW | 602 | 602 | 568 | 591 | 601 | 99,9% |
| 2. Liczba rodzin zastępczych niezawodowych | | 286 | | 278 | 254 | 268 | 250 | 87,4% | |
| 3. Liczba rodzin zastępczych zawodowych | | 54 | | 59 | 52 | 45 | 47 | 87% | |
| - w tym liczba rodzin zastępczych specjalistycznych | | 2 | | 2 | 2 | 2 | 3 | 150% | |
| 5. Liczba rodzin zastępczych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego | | 2 | | 2 | 2 | 4 | 3 | 150% | |

| | | | | | | | | | | | | | | | | | |
|---|--|--|--|-----------|-------|-------|-------|-------|--------|-----------------------------|---|--------|--------|--------|--------|--------|--------|
| | | 6. Liczba rodzinnych domów dziecka | | 8 | 9 | 9 | 14 | 12 | 150% | | | | | | | | |
| Profilaktyka oraz oferta leczenia w systemie ochrony zdrowia | 1. Wskaźnik przemocy w rodzinie | Ofiary przemocy: | PUW | 2 459 | 2 370 | b.d | 3 205 | 3 028 | 123,2% | | | | | | | | |
| | | 1. Liczba osób | | 718 | 713 | b.d | 1 185 | 1 098 | 153% | | | | | | | | |
| | | 2. Liczba rodzin | | b.d | b.d | b.d | b.d | b.d | - | | | | | | | | |
| | Sprawcy przemocy: | 1. Liczba osób | Liczba osób korzystających z usług | OZPS | 185 | 281 | 278 | 206 | 114 | 61,6% | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | | 1. Liczba osób | 128 | 130 | 131 | 136 | 133 | 103,9% |
| | | | | | | | | | | | 2. Liczba gmin w których pracuje asystent rodziny | 83 | 86 | 84 | 85 | 83 | 100% |
| | 3. Wskaźnik asystentury rodzinnej | 3. Liczba rodzin korzystających z usług asystentów rodziny | Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi | MRPiPS-03 | 1 777 | 1 935 | 2 065 | 2 290 | 2 280 | 128,3% | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | | - w tym liczba osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi | 24 | 22 | 25 | 28 | 29 | 120,8% |
| | | | | | | | | | | | 2. Liczba osób objętych specjalistycznymi usługami dla osób z zaburzeniami psychicznymi | 273 | 297 | 312 | 347 | 335 | 122,7% |
| | 4. Wskaźnik usług opiekuńczych | 1. Liczba rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym | Liczba rodzin objętych pracą socjalną | MRPiPS-03 | 5 026 | 4 422 | 2 955 | 3 159 | 2 214 | 44% | | | | | | | |
| 2. Liczba rodzin objętych pracą socjalną | | | | | | | | | | | 37 475 | 36 461 | 34 603 | 33 765 | 30 672 | 81,8% | |
| 5. Wskaźnik poradnictwa specjalistycznego | Liczba osób objętych programem indywidualnego programu zatrudnienia socjalnego (CIS) | Liczba osób które uzyskały | OZPS | 201 | 214 | b.d | b.d | b.d | - | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | 6. Wskaźnik pracy socjalnej | 437 | 428 | 415 | 458 | 632 | 144,6% | |
| 7. Wskaźnik indywidualnego programu zatrudnienia socjalnego (CIS) | | | | | | | | | | | | | | | | | |
| 8. Wskaźnik | | | | | | | | | | | | | | | | | |

| | | | | | | | | | |
|--|---|--------------|-------|-------|-------|-------|-------|--------|--|
| rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych | dofinansowanie/pomoc na: | | | | | | | | |
| | 1. Likwidację barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się | | | | | | | | |
| | 2. Turnusy rehabilitacyjne | | 1 593 | 1 843 | 1 757 | 1 728 | 1 205 | 75,6% | |
| | 3. Zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny | | 5 352 | 5 656 | 5 853 | 6 613 | 6 324 | 118,2% | |
| 9. Wskaźnik punktów konsultacyjno-informacyjnych dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin | 1. Liczba gmin prowadzących punkty konsultacyjno-informacyjne | PARPA-G1/PUW | 67 | b.d | b.d | 70 | b.d | - | |
| | 2. Liczba punktów konsultacyjno-informacyjnych działających na terenie gmin | | 87 | b.d | b.d | 92 | b.d | - | |
| 10. Wskaźnik osób objęta wsparciem punktu konsultacyjno-informacyjnego dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin | Liczba osób korzystających z porad punktu konsultacyjno-informacyjnego | PARPA-G1 | 5 057 | 4 726 | 5 428 | 8 161 | b.d | - | |
| 11. Wskaźnik jednostek organizacyjnych leczenia odwykowego dla osób uzależnionych od alkoholu | Liczba jednostek leczenia odwykowego | PARPA/WOPiTU | 30 | 27 | b.d | 28 | 28 | 93,3% | |
| 12. Wskaźnik pacjentów uzależnionych od alkoholu | Liczba pacjentów uzależnionych od alkoholu objętych wsparciem jednostek leczenia odwykowego | PARPA/WOPiTU | 8 628 | 7 756 | b.d | b.d | b.d | - | |
| 13. Wskaźnik poprawy stanu zdrowia społecznego | 1. Liczba programów zdrowotnych finansowanych przez NFZ oraz realizowanych na zlecenie ministra właściwego do spraw zdrowia | NFZ | 4 | 4 | 0 | 6 | 6 | 150% | |
| | 2. Liczba programów/działań | UMWP | b.d | b.d | 52 | b.d | 299 | - | |

| | | | | | | | | | |
|---|---|---|---------------------|--------|--------|--------|--------|--------|----------|
| | | zdrowotnych realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego | Departament Zdrowia | | | | | | |
| | 14. Wskaźnik rodzin korzystających z pomocy z powodu narkomanii | Liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu narkomanii | MRPiPS-03 | 88 | 95 | 112 | 95 | 78 | 88,6% |
| | 15. Gminy wspierające finansowo programy profilaktyki uniwersalnej z zakresu przeciwdziałania narkomanii | Liczba gmin wspierających finansowo programy profilaktyki uniwersalnej z zakresu przeciwdziałania narkomanii | Sprawozdanie z KPPN | 87 | 65 | b.d | b.d | - | - |
| | 16. Gminy wspierające finansowo programy profilaktyki selektywnej i wskazującej z zakresu przeciwdziałania narkomanii | Liczba gmin wspierających finansowo programy profilaktyki selektywnej i wskazującej z zakresu przeciwdziałania narkomanii | Sprawozdanie z KPPN | 48 | 13 | b.d | b.d | - | - |
| Wzrost zatrudnienia i mobilności zawodowej | 1. Osoby bezrobotne | 1. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych | GUS | 56 242 | 39 997 | 36 888 | 33 277 | 37 830 | 67,3% |
| | | 2. Liczba bezrobotnych osób niepełnosprawnych zarejestrowanych | | 3 402 | 2 572 | 2 530 | 2 253 | 1 976 | 58,1% |
| | 2. Wskaźnik bezrobocia | Udział zarejestrowanych osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w woj. podlaskim | GUS | 5,4% | 5,4% | 5,0% | 4,6% | 5,3% | -0,1 p.p |
| | 3. Stopa bezrobocia rejestrowanego | Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych/ Liczba osób aktywnych zawodowo | GUS | 11,9% | 8,5 | 7,7% | 6,9% | 7,8 | -4,1 p.p |
| | 4. Liczba podmiotów ekonomii społecznej | Liczba: | OZPS | 25 | 25 | 25 | 25 | 25 | 100% |
| 1. WTZ | | 7 | | 8 | 7 | 7 | 17 | 242,9% | |
| 2. CIS | | 1 | | 2 | 2 | 4 | 4 | 400% | |
| 3. KIS | | 4 | | 4 | 4 | 5 | 5 | 125% | |
| | 4. ZAZ | | | | | | | | |
| Efektywna pomoc | 1. Wskaźnik | Liczba osób pełniących funkcje | OZPS | 94% | 97% | b.d | b.d | b.d | - |

| | | | | | | | | | |
|--|---|--|------|------|------|------|--------|-------|------------|
| społeczna | profesjonalizacji kadry kierowniczej jednostek pomocy społecznej (OPS/PCPR) | kierownicze posiadających specjalizację z organizacji pomocy społecznej / Liczba wszystkich osób pełniących funkcje kierownicze x 100% | | | | | | | |
| | 2. Wskaźnik wykształcenia pracowników socjalnych I | Liczba pracowników socjalnych posiadających specjalizację I st. w zawodzie / Liczba wszystkich pracowników socjalnych x 100% | OZPS | 31% | 29% | b.d | 16,6% | 15,2% | -15,8 p.p. |
| | 3. Wskaźnik wykształcenia pracowników socjalnych II | Liczba pracowników socjalnych posiadających specjalizację II st. w zawodzie / Liczba wszystkich pracowników socjalnych x 100% | OZPS | 7% | 10% | b.d | 17,9% | 18,1% | +11,1 p.p. |
| | 4. Wskaźnik dostępności kadry pracy socjalnej I | Liczba pracowników socjalnych / Liczba mieszkańców x 2000 | OZPS | 1,18 | 1,15 | 1,16 | 1,16 | 1,17 | 99,1% |
| | 5. Wskaźnik dostępności kadry pracy socjalnej II | Liczba pracowników socjalnych / Liczba rodzin (w tym osób samotnie gospodarujących) objętych pracą socjalną x 50 | OZPS | 0,94 | 0,93 | 0,99 | 1,01 | 1,12 | 119,1% |
| | 6. Wskaźnik zasobów instytucjonalnych pomocy społecznej | Liczba: | | 20 | 21 | 22 | 22 | 23 | 115% |
| | | 1. Domów pomocy społecznej | | 82 | 85 | 57 | 63 | 70 | 85,4% |
| | | 2. Ośrodków wsparcia | | 23 | 22 | 23 | 23 | 24 | 104,3% |
| | | - w tym środowiskowych domów pomocy | | 3 | 5 | 7 | 7 | 7 | 233,3% |
| | | - w tym dziennych domów pomocy | | 14 | 13 | 9 | 8 | 8 | 57,1% |
| | | 3. Noclegowni, schronisk i domów dla bezdomnych | | 13 | 13 | 8 | 15 | 32 | 246,1% |
| | | 4. Klubów samopomocy | | 19 | 19 | 22 | 22 | 23 | 121% |
| | | 5. Mieszkań chronionych | | 6 | 5 | 5 | 5 | 5 | 83,3% |
| 6. Ośrodków interwencji kryzysowej | | | 20 | 18 | 18 | 18 | 5 | 25% | |
| 7. Jednostek specjalistycznego poradnictwa | | 60 | 59 | b.d | 33 | b.d | - | | |
| 8. Placówek wsparcia dziennego | | 26 | 26 | 28 | 25 | 30 | 115,4% | | |
| 9. Placówek opiekuńczo- | | | | | | | | | |

| | | wychowawczych | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |
|-------------------|---|--|---|-----|------|-----------|------|---|-----------|-----|----|---------|-----|----|---------|-----|----|---------|-----|----|-------|-----|
| Kapitał społeczny | 1. Wskaźnik współpracy z organizacjami pozarządowymi (PUW, ROPS, PCPR, OPS) <i>bez danych ze wskaźników 2,3,4,5</i> | 1. Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania | | | PUW | ROPS | OZPS | P | R | PC | P | R | PC | P | R | PC | P | R | PC | | | |
| | | U | O | PR/ | | | | U | O | PR/ | U | O | PR/ | U | O | PR/ | U | O | PR/ | U | O | PR/ |
| | | W | S | OPS | | | | W | S | OPS | W | S | OPS | W | S | OPS | W | S | OPS | W | S | OPS |
| | | 4 | 3 | 169 | | | | 2 | 11 | 198 | b. | 16 | b.d | b. | 17 | b.d | 5 | 7 | b. | - | | |
| | | | | | | | 4 | 3 | 269 | 2 | 13 | 344 | b. | 16 | 6 | b. | 17 | b.d | 5 | 7 | b. | - |
| | | | | | | | 33 | 1 | 21 | 20 | 48 | 306 | b. | 60 | 234 | b. | 79 | b.d | 7 | 6 | b. | - |
| | | | | | | | 30 | 5 | 040 | 00 | 73 | 281 | d | 28 | 750 | d | 53 | | 1 | 0 | 3 | |
| | | | | | | | 0 | 0 | 347 | 0 | 0 | 79 | | 8 | | | 0 | | 1 | 7, | 6 | |
| | | | | | | | 0 | 0 | | | | | | | | | 0 | | 1 | 0 | 0 | |
| | 2. Wskaźnik współpracy z organizacjami pozarządowymi finansowanymi ze środków PFRON (ROPS) <i>bez danych ze wskaźników 1,3,4,5</i> | 1. Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania | | | ROPS | 11 | | | 30 | | | 13 | | | 10 | | | 10 | | | 90,9% | |
| | | 2. Liczba zleceń /umów | | | | 11 | | | 34 | | | 13 | | | 10 | | | 10 | | | 90,9% | |
| | | 3. Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych (zł) | | | | 100 000 | | | 418 503 | | | 100 000 | | | 100 000 | | | 100 000 | | | 100% | |
| | 3. Wskaźnik usług opiekuńczych zleconych organizacjom pozarządowym | 1. Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania | | | OZPS | 11 | | | 11 | | | 4 | | | b.d | | | b.d | | | - | |
| | | 2. Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych (zł) | | | | 4 744 802 | | | 5 243 407 | | | b.d | | | b.d | | | b.d | | | - | |
| | 4. Wskaźnik specjalistycznych usług opiekuńczych | 1. Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania | | | OZPS | 13 | | | 8 | | | 3 | | | b.d | | | b.d | | | - | |

| | | | | | | | | | |
|--|---|--|--------------|--------------|--------------|-----|-----|-----|-------|
| | zleconych organizacjom pozarządowym | 2. Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych (zł) | | 357 122 | 363 978 | b.d | b.d | b.d | - |
| | 5. Wskaźnik placówek pomocy społecznej prowadzonych przez organizacje pozarządowe (ROPS, PCPR, OPS) | 1. Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania | ROPS OZPS | 9 | 9 | 2 | 2 | 2 | 22,2% |
| | | 2. Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych (zł) | | 6 173 408,58 | 6 267 928,33 | b.d | b.d | b.d | - |